

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

од Седмото продолжение на Шеесет и втората седница на Собранието на Република Македонија, одржана на 11 јуни 2004 година

Седницата се одржа во сала 1 на Собранието на Република Македонија, со почеток во 11,05 часот.

Седницата ја отвори и на неа претседаваше Љупчо Јордановски, претседател на Собранието на Република Македонија.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Ги молам пратениците да влезат во салата.

Продолжуваме со работа по Шеесет и втората седница на Собранието на Република Македонија.

Пратениците Лилјана Поповска, Неждет Мустафа, Зоран Шапуриќ, Ванчо Георгиев, Стојан Андов, Али Ахмети, Ејуп Рустеми, Љубе Бошковски, Љубчо Георгиевски, Петар Наумовски, Орданчо Тасев, Сашко Кедев, Никола Груевски, Ганка Самоиловска-Цветанова, ме известил дека се спречени да присуствуваат на седницата.

Повторно нема претставник од Министерството за економија. Тоа е по Триесет и првата точка.

Еве го претставникот за земјоделие.

Преминуваме на Триесет и третата точка - Предлог на закон за земјоделска инспекција.

Предлогот на законот и извештаите на работните тела на Собранието ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Законодавно правната комисија поднесе амандмани на член 6 став 1 и на член 19 став 1 за менување на точка 1, по кои Владата не се произнела.

Комисијата за земјоделство, шумарство и водостопанство поднесе амандман на член 7 точка 5, по кој Владата не се произнела.

Пратениците Агим Џелили и Недим Рамизи поднесоа амандмани на член 5, по кој Владата не се произнела.

Отворам претрес по амандманот на член 6 став 1, поднесен од Законодавно правната комисија.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор заменикот министер господинот Бесир Јашари.

БЕСИР ЈАШАРИ:

Бидејќи се работи за стар закон од 1977 година, предлагаме нов закон кој се усогласува со новите економски правни системи на државата.

Новина во законот е воспоставување на надзор кој го вршат земјоделските инспектори.

Имено, спроведувањето и примената на законите и другите прописи од страна на државните органи, тоа се установите, јавните претпријатија, трговските друштва, здруженијата, правните и физичките лица кои вршат дејност од областа на земјоделието.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Господине Јашари, дали го прифаќате амандманот или не.

БЕСИР ЈАШАРИ:

Извинете претседателе, вие барате за амандманот, а јас дадов образложение по законот.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Ние отворивме амандманска расправа, а кога ќе продолжиме по текстот, тогаш ако сакате нешто да кажете.

Станува збор за амандманот на член 6 став 1, поднесен од Законодавно правната комисија.

БЕСИР ЈАШАРИ:

Амандманот се прифаќа.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Амандманот е прифатен и станува составен дел на текстот на законот.

Отворам претрес по амандманот на член 19 став 1 за менување на точка 1, поднесен од Законодавно правната комисија.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор заменикот министер господинот Бесир Јашари.

БЕСИР ЈАШАРИ:

Амандманот се прифаќа.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Амандманот е прифатен и станува составен дел на текстот на законот.

Отворам претрес по амандманот на член 7 точка 5, поднесен од Комисијата за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор заменикот министер господинот Бесир Јашари.

БЕСИР ЈАШАРИ:

Владата го прифаќа амандманот.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Амандманот е прифатен и станува составен дел на текстот на законот.

Отворам претрес по амандманот на член 5, поднесен од пратениците Агим Џелили и Недим Рамизи.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор заменикот министер господинот Бесир Јашари.

БЕСИР ЈАШАРИ:

Амандманот не се прифаќа.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Амандманот не е прифатен.

Дали некој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по амандманот и амандманот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Треба да се гласа господо, ни треба кворум.

Ги молам службите да го утврдат бројот, бидејќи гласаме за амандманот.

За амандманот гласале 32 пратеника, 25 за, 2 воздржани, 5 против.

Молам службите да го утврдат бројот.

Бидејќи во моментот на гласање имаше 60 пратеника, сега има 62, го повторувам гласањето.

Ве молам да гласаме.

Вкупно гласале 52 пратеника, од кои 47 за, 2 воздржани и 3 против.

Во салата се присутни 62 пратеника.

Констатирам дека Собранието го усвои амандманот.

Амандманот станува составен дел на текстот на законот.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 54 пратеника, 53 гласале за, 1 воздржан, нема против.

Во салата се присутни 69 пратеника.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за земјоделска инспекција.

Преминуваме на Триесет и четвртата точка - Предлог на Просторен план на Република Македонија.

Предлогот на Просторниот план и извештаите на работните тела на Собранието ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на Просторниот план.

Законодавно правната комисија поднесе амандмани на основот на Предлогот на просторниот план и на преодните и завршните одредби во став 2, со кои се согласил претставникот на Владата и тие се составен дел на текстот на Предлогот на просторниот план.

Молам, кој бара збор?

Има збор министерот за животна средина и просторно планирање господинот Љубомир Јанев.

ЉУБОМИР ЈАНЕВ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници,

Бидејќи се работи за една материја која има доста графички прикази, така и денешното претставување на Предлог Просторниот план го подготвивме со презентација со што сметам дека ќе имате подобар преглед на материјата која е денес на усвојување.

Денес, Собранието на Република Македонија, има ретка прилика, за прв пат, по осамостојувањето да расправа и да усвои еден исклучително важен планерски документ кој е од голем интерес, значење, заради рационално и хумано развивање на нашето современо општество, односно документ кој е основа на севкупниот развој на Република Македонија.

Сакам да нагласам дека како императив на времето во кое живееме и времето кое надоаѓа, смисолот на просторното планирање е, планирајќи да се разрешат противречностите и просторот да се прилагоди, кон социјалните, техничките, економските и културните услови, онака како тоа е во современиот свет.

Потребата од изработка на планот, произлезе како резултат на настанатите социо - политички, економски и стратешки промени во државата и нејзиното окружување, како и од изминување на планскиот период, на претходниот Просторен план, донесен во 1982 година.

Со претходната инвентаризација на целокупната досега изготвена документација релевантна за просторно планерскиот процес, со анализа на постојните состојби и со посебна методологија, низ 20 експертски елаборати во чија изработка беа вклучени голем број експерти и институции од сите области релевантни на планирањето, имаме прилика преку претпоставки за идниот развој, да дојдеме до сознанијата за начењето и сложеноста на проблемите пред кои стоиме, но ќе дојдеме до сознанијата и за шансите кои ни се нудат со поставките на Просторниот план.

Врз основа на предложени концепции за развој на одделните области, изготвен е овој синтезен концепт кој што е пред вас, за организација, уредување, користење и заштита на просторот на Република Македонија.

Просторниот план, е со долгорочен карактер, неговиот временски се до 2020 година, тој базира на принципот на флексибилност и прилагодливост на развојните процеси, со постојано активно прилагодување на планерските решенја, усогласеност со сите развојни документи што ќе бидат изготвувани и донесувани.

Основна стратешка определба на Просторниот план е остварување на повисок степен на вкупната функционална интегрираност на просторот од државата и обезбедување услови за поголема инфраструктурна и економска интеграција со соседните и останатите држави од Европа.

Исто така, една од основните цели на Планот е повисок степен на интегрираност на просторот од државата, намалување на регионалните диспропорции и внесување на квалитативни промени во просторната, економската и социјалната структура, особено во подрачја со изразена дисфункција на социјален и економски развој.

Прилагодување на стопанството на државата на европскиот пазар, вклучување на стопанството во интегралните движења на Европа, обезбедување порамномерен развој на просторот од државата, развој на селските населби, недоволно развиените ридско - планински и погранични подрачја, штедење и рационално користење на заштита на природните ресурси таканаречени одржлив развој, исклучително внимателно искористување на водните ресурси, заштита на

земјоделското земјиште, ефикасна контрола на користењето и уредувањето на градежното земјиште, заштита на природните и културните вредности, унапредување и заштита на животната средина, благовремено резервирање на коридори за инфраструктурните системи, се' се тоа една плејада на основните стратешки определби и цели на Просторниот план на Република Македонија.

Дефинирањето на просторно функционалната структура на државата е во корелација со перспективите на Просторниот план и Просторниот развој на Европа и со транснационалната соработка во просторното планирање на европските земји, пред се', земјите од регионот.

За развој на Републиката, важно значење има макро просторно функционалната ориентираност на Европа кон Медитеранот, Подунавјето и Балканот, како и улогата во меѓуконтиненталното поврзување.

Географската положба на државата претставува фундамент на меѓународниот систем на односи и релации во просторот, а истовремено е еден од клучните фактори кои директно и индирено влијае врз формирањето и делувањето на системот, или поточно врз организацијата и уредувањето на просторот.

Поради тоа, Македонија има можност рационално и ефикасно да ја искористи својата просторна, функционална положба. Развојот на коридорите Исток - Запад и Север - Југ, ја наметнува посредничката и транзитна улога на Македонија помеѓу Европа и Азија.

Во поглед на социо-економскиот развој на Републиката, може да се констатира дека достигнатиот степен на развиеност, стопанската структура и просторната организација и разместеност на стопанските капацитети, во изминатиот период беа условени од различни материјали и институционални услови, како и од објективните надворешни и внатрешни влијанија.

Имајќи ги предвид новите трендови и потребите од воспоставување нов начин на работа, со Просторниот план, дадени се редица плански определби кон кои, објективно, треба да се насочи идниот развој на државата.

Зачувувањето, заштитата и рационалното користење на земјоделското земјиште е основна планска определба и главен предуслов за ефикасно остварување на производните и другите функции на земјоделието. Со Планот се дава апсолутна предност на спречување на деградација на педолошкиот слој и подобрување на неговите производни својства, зголемување на обработливите површини.

Генерално, се смета дека во идниот период, не само заради севкупниот развој, туку и заради промената на системот, со поттикнување на приватната иницијатива, како и со очекуваното поттикнување на земјоделството воопшто, ќе дојде до израз интересот кој ќе овозможи приближување до оптималното интензивно користење на природните ресурси во земјоделството.

Се предвидува развој на сточарството, зголемување на живинарството, пчеларството, зголемување на рибо - производните површини.

Се планира доизградба на постојните системи за наводнување, како и изградба на нови системи, како и зголемување на површините за одводнување.

Со Планот се предвидува зголемување на површините под шуми, реконструкција на деградираниите шуми и шикари, со што значително ќе се измени постојната состојба со шумите со квалитетна позитивна променета структура, а обемот на годишниот сечив етат, ќе биде во рамките на вкупниот годишен прираст на шумите.

Рудното богатство на Република Македонија е разновидно, но со релативно мали истражени резерви ..

(Галама во салата)

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Господине министре, само малку, ве молам, колеги пратеници. Просторниот план е една фундаментална категорија за развој на Македонија. Ако не го следиме внимателно, тогаш ве молам тие што не се заинтересирани нека излезат, тие што се заинтересирани да се слушнеме.

Продолжете.

ЉУБОМИР ЈАНЕВ:

Благодарам.

Рудното богатство на Република Македонија е разновидно, но со релативно мали истражени резерви, поради што се предвидува подигање на повисоко ниво на степенот на истраженоста.

Во областа на водните ресурси и водостопанската инфраструктура определбите на Планот се во обезбедување доволна количина квалитетна вода првенствено за населението, третман на водата како економска категорија, ревитализација на системите за наводнување, обезбедување вода за технолошки процеси, изградба на акумулации за повеќенаменско искористување, искористување

на вкупниот потенцијал за наводнување, производство на енергија, рибарство и слично.

Паралелно со развојот се очекува и зголемување на количините на отпадните води. Тоа налага поголеми активности во изградба на канализациони системи и уреди за пречистување на отпадните води.

Република Македонија располага со релативно скроман енергетски потенцијал, од што експлоатирани се јагленот, огревното дрво, водните снаги, геотермалната енергија. Потенцијални можности за експлоатација постојат кај нуклеарните сировини, биомасите, маслените шкрилци, ветерот и сончевата енергија.

Евидентно ќе биде влегувањето на земниот гас во енергетскиот систем, а алтернативните облици на енергија ќе го зголемат своето учество во вкупната енергија.

До и после планерскиот период ќе биде потребно искористување на хидропотенцијалот со изградба на нови хидроелектрани, искористување на природниот гас за енергетски цели, преадаптирање и доизградба на постојните енергетски објекти.

Интензитетот на порастот на населението перманентно се намалува, а регионалната разместеност на демографските движења покажува различен интензитет или насока.

Се предвидува единствена популациона политика, со цел да се постигне оптимализација во користењето на просторот и ресурсите, хуманизација на условите за живеење, намалување на миграциите и создавање услови за порамномерен развој на Републиката.

Во 2020 година во Република Македонија се предвидува дека ќе живеат 2.225.000 жители, во 646.283 семејства, со просечна големина на семејство од 3,4 членови.

Во поглед на урбанизацијата, како посебен доминантен процес, може да се каже дека во изминатиот период присутен беше интензивен демографски и просторно физички развој на урбаните населби и депресивен развој на руралниот простор. Основна причина за тоа е концентрацијата на општествените и стопанските функции во урбаните центри, наспроти инфраструктурното и стопански неопремени рурани простори.

Тоа придонесе во Република Македонија 60% од населението да биде градско што живее во 20 градски населби, а 40% од населението живее во 1766 селски населби.

Се предвидуваат значајни промени во демографската, функционалната и просторно физичката компонента, децентрализација, сеопфатен и порамномерен просторен развој, како и полицентричен хиерархиски систем на населените места.

Во поглед на развојот на селските населби, може да се каже дека во досегашниот период, тој развој се одвивал во услови на доминантното влијание на урбаните центри, што доведе до промени во бројот и структурата на селското население, зголемување на бројот на мали населби до 100 жители.

Поради тоа се предвидува концепт на интегрален и полифункционален пристап за развој и унапредување на квалитетот на живеење во селските подрачја, целосно активирање на расположивите потенцијали, примена на стимулативни мерки заради зголемување на производството и подобрување на животните услови.

Според бројот на домаќинствата во Република Македонија има суфицит на станови, а сепак голем број на семејства го немаат решено станбеното прашање.

Од вкупниот станбен фонд, 12% се супстандардни станови.

Со планот се предвидува обезбедување стан за секое домаќинство, односно задоволување на вкупните потреби од станови во планерскиот период, целосна замена и елиминирање на супстандардниот станбен фонд, подигнување на нивото на стандардот на домување, либерализација на станбениот пазар, поволни финансиски услови за решавање на станбениот проблем.

Јавните функции се карактеризираат со неприлагоденост во однос на типот на населбите, положбата во системот на населби, сообраќајната поврзаност, што е како последица на досегашниот модел за финансирање на овие дејности.

Пристапто во планирањето на јавните функции е усогласен со политичко-институционалниот систем на државата, што базира на потребите за поглем избор на занимање, соодветно образование, потребите од културата, современата здравствена и социјална заштита.

Мрежата на јавните функции ќе се организира во зависност од системот на населбите.

Развојот и просторната разместеност на индустријата, претставува клучен фактор и движечка сила за поттикнување на развојот на вкупното стопанство.

Проблемите во развојот на овој сектор предизвикуваат пропорции како во стопанството, така и во другите сегменти на економската: невработеност, дефицит во трговскиот биланс, влошување на животниот стандард и сл.

Процесот на осовременување на структурата на индустријата е сеуште бавен и оптоварен со тешкотии.

Промените што настанаа во поглед на сопственоста, организираноста на работата и реструктурирањето на производството претставуваат солидна основа за постигнување на поефикасна стопанска структура.

Во развојот на сообраќајниот систем на Република Македонија се очекува изградба на транспортен систем што ќе помогне во квалитетот на живеењето во урбаните и руралните подрачја во државата, обезбедување на висок степен на мобилност на населението и продуктите, соодветна пристапност на целата територија, поттикнување на економскиот развој и сл.

Состојбата со квалитетот на системот на животната средина е во функција на стабилен и одржлив развој.

Се предвидува преку посебни програми и планови за заштита на водите, воздухот, почвата, шумите, биодиверзитетот, заштита од бучава, управување со отпадот, да се решаваат проблемите во животната средина на местото на нивно настанување.

Република Македонија е една од ретките земји во Европа со богато разнообразие на стаништата на растителен и животински свет.

Според степенот на досегашната истраженост, во државата регистрирани се повеќе локалитети, кои можат да се стават под заштита.

Во планскиот период се очекува да бидат заштитени: национални паркови, строги природни резервати, научно-истражувачки природни резервати, споменици на природата и сл.

Нашата држава исто така, е со богато недвижно културно наследство, историски и уметнички вредности, со што се потврдува континуитетот и идентитетот на македонскиот и другите народи на овие простори.

Како планска определба, заштитата на недвижно културно наследство се предвидува како нераскинлив дел на планирањето на економскиот, социјалниот и просторниот развој на државата.

Развојот на туризмот во Република Македонија во изминатите 10-тина години не се остваруваше со задоволителна динамика, а достигнатото ниво на сите

туристички понуди, заостанува зад реалните можности и потенцијали, а резултат на тоа е туристичкото стопанство дојде на маргините на економскиот развој на земјата.

Според потенцијалите, постојат погодни услови за развој на капапишен, плански зимско-спортски , планински климатски , лекувалишен, бањски, ловен и транзитен туризам.

Промените во билансот на површините , во Републиката се очекува во пренамена на необработени и напуштени ораници и бавчи , во земјоделско земјиште.

Се очекува површините под продуктивна намена да се наголемат.

Квалитативни промени се предвидуваат и во структурата на користењето на обработливото земјиште.

Во планерскиот период се предвидува да се зголемат површините кои ќе се наводнуваат.

Од геостратешки аспект, територијата на Република Македонија има многу специфични карактеристики.

Поради тоа, политиката на заштитата на населението од воени разурнување се насочува кон планирање и уредување на просторот, погоден за евакуација на живата сила, материјалните и техничките добра.

Сеизмичките појави, се доминантни природни непогоди во Република Македонија .

Со планот, се предвидуваат мерки за намалување на сеизмичкиот ризик , првенствено преку економски мерки, примена на нормативно правна регулатива и економски одржив степен на сеизмичка заштита на објектите.

Со планот, определени се и мерките за заштита од пожари, заштита од поплави, заштита од други временски непогоди, како и мерки за заштита од техничко-технолошки катастрофи.

Поајгајќи од долгорочниот карактер на просторното планирање, просторниот план на Република Македонија ги дефинира насоките, мерките и условите со кои што се обезбедува хармонизација на развојот на секој сегмент на просторниот систем, а со цел остварување динамичен и усогласен просторен развој, унапредување на животната средина и рационално користењ на просторот.

Поставките и решенијата на просторниот план ќе се операционализираат преку просторните планови на регионите, на општините и подрачјата од посебен интерес, коко и со урбанистичките планови.

Сите активности во просторот, треба да се усогласат во насоките на просторниот план.

Планот предвидува изработка на планови од понизок ранг, кои што се смета дека се од приоритетно значење.

Со планот дадени се одредби на спроведување по одредени области, но не како нормативни мерки, туку повеќе како насоки и смерници за идни активности.

Просторниот план исто така, дава насоки и елементи за изработка на просторни и урбанистички планови.

Спроведувањето на просторниот план е една од суштинските активности кои треба да следат, за што е неопходно да се воспостави институционална , организациона и информативна мрежа.

Поради тоа, се налага потребата од нормативно уредување на спроведувањето на просторниот план, со што ќе се уредат правата и обврските на субјектите во спроведувањето на планот, финансирањето и надзорот.

Научно истражувачката поддршка за спроведување на планот, исто така ќе биде една од суштинските активности. Со планот се определени приоритети и области со кои што прибираат и систематизираат научни и стручни истражувања од најразлични области во земјата и надвор од неа.

Во фазата на изработката во просторниот план, консултирани се европските и регионалните документи на одржлив просторен развој , други регионални иницијативи, проекти и програми, вклопени се сопствени директиви, мерки и препораки, што гарантира европска ориентација на просторниот план.

Почитувани пратеници,

Во едно вакво кусо издание и со еден сублимат на текстот на Предлогот на просторниот план на Република Македонија, секако не можат во доволна мерка да се пренесат , а истовремено да се разберат состојбите, можностите и претпоставките за севкупниот развој на државата.

Поради тоа, сакам да потенцирам дека уште во фазата на изработката , сите органи на државната управа , единиците на локална самоуправа , научните и стручни организации и други правни лица, беа вклучени во идентификацијата на потребните документи, анализа на состојбата, како и во поставувањето на барањето во решенијата на планот.

Потоа, во фаза на презентација, јавни расправи и стручни расправи, обезбедена е сеопфатност низ регионални средби во државата по кои и после сите

тие забелешки и сугестии дадени од страна на учесниците во расправата, се разгледувани од страна на работниот тим , и сите се ситематизирани и на соодветен начин вградени во планот.

Поради обемноста на овој исклучително важен документ за државата, во фаза на разгледување на просторниот план и владина и собраниска процедура, дадовме можност да се извршува непосреден увид во целокупната документација на планот.

Почитувани пратеници верувам дека денес секој поединечно и сите заедно ќе се вклучиме во расправата по постојниот план од што ќе произлезат соодветни квалитетни предлози, мислења и сугестии..

ОИмајќи предвид дека планот е сублимат на 20 експертски студии, изработувани од релевантни стручни лица за ваков вид на документ, усогласувани меѓу себе, расчистувани меѓусебни судири, овој документ треба крајно да ја добие визата за негова понатамошна реализација.

Поради тоа, барам една сеопфатна и целосна поддршка на Планот од сите вас.

Сите предлози, мислења и сугестии, предлагам да бидат составен дел на Планот со обврска истите да се анализираат од страна на изработувачите, на соодветен начин да се вградат во планот, во сверата на спроведувањето на просторниот план со доработка на соодветни студии, планови, проекти , со што верувам дека тековно ќе се подобруваат предложените решенија во планот.

За целокупната таа активност , земаме обврска, да го информираме ова Собрание, впрочем, со усвојување на Законот за спроведување на просторниот план. После ова обврска на Владата е да пред Собранието на Република Македонија да се доставува годишен извештај за неговото спроведување.

Уште еднаш ве замолувам за усвојување на просторниот план со што ќе добиеме еден плански документ , уставна категорија за идниот плански развој на државата во наредните 20 години. Благодарам на вниманието.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам г-дине Јанев, за збор се јави пратеникот Цветле Јаневска.

ЦВЕТЛЕ ЈАНЕВСКА:

Почитуван претседател, колеги пратеници, почитувани претставници на Владата,

Ќе ја започнам мојата дискусија со констатацијата дека денеска на дневен ред имаме на разгледување еден исклучително важен, би рекла фундаментален

документ, просторниот план на Република Македонија . По важноста, би го степенувала на ниво на уставен документ, кој воспоставува процедура на уредување на просторот на територијата на Републиката.

Планот претставува и управувачки документ со кој се дефинираат просторната организација на државата, но целите и концепциите за развој и на сите пооделни области од сеопштото живеење на државата.

При тоа, планот ги денира и јасно ги утврдува основните цели и правци на развој, кои се поврзани не само со моменталната состојба и проблеми, но и гледа напред за во иднина со една подолгорочна димензија, а во правец на нивно решавање и отстранување.

Одтука, планот има долгорочна димензија и карактер и се дефинира како еден документ со трајни вредности , а истиот понатаму има една флексибилност да се усогласува со сите други развојни документи, што ќе бидат изготвувани и усвојувани.

Несомнено дека од тие документи најважно е националната стратегија за економскиот развој на државата изготвена и промовирана на почетокот од 1998 година, и претставува една од основите при востановувањето на концептот на просторниот развој ја наоѓа својата операционализација во овој план на Републиката. Исто така , националниот план за заштита на животната средина на Република Македонија претставува една појдовна основа во просторниот план на Републиката, што се однесува на заштита на животната средина.

Стручно-научна поддршка на овој план, како што рече министерот , претставуваат и 20-те концептни елаборати во кои учествувале во изготвувачките технички решенија голем број експерти и научни институции од сите области, релевентни за планот.

Одтука, на некој начин секако планот претставува и едно синтензно решение по својов концепт на сите овие вклучени 20 експертни елаборати.

Имајќи ги во својата документација, просторниот план на Републиката сите овие наведени документи, би рекла планот има една нагласено стратешка развојна компонента, посветувајќи особено внимание на регионите во Републиката и на нивната меѓурегионална соработка.

Во процесот на досетгашниот развој на Републиката, политиката на развој беше насочена на максимално и рационално искористување на ресурсите во државата и одтука, во структурата на стопанството, претежно доминираше индустријата, градежништвото, трговијата.

Понатаму, се насочува развојот на Републиката претежно на секундарните, терцијалните и јавните дејности, а тоа се пред се услугите, трговијата, ПТТ услугите, компјутеризацијата итн. Асоцијативното членство на Република Македонија во ЕУ, а исто така и членството во Светската трговска организација ќе овозможи и ќе создаде еден поголем простор за отворање на македонското стопанство према надворешниот глобален Пазар. Со тоа, исто така ќе се зголеми бруто домашниот производ, а со тоа и просперитетот на националната економија.

Новата филозофија на квалитетот наметнува еден пристап со соседните земји во градењето на заедничките интереси на кооперативност и на надополнување, а со тоа се создаваат премногу услови за да се искористуваат условите на нашите млади талентирани кадри и за спречувањето на нивното одлевање надвор од земјата, а тоа е одлевање на нашиот најголем капитал.

Но, ќе нагласам дека, за просторното и урбанистичкото планирање, не се доволни само сознанијата за развојот и структурата на стопанството. Битни се и сознанијата што тој развој ќе предизвика во смисла на локација во просторот на Републиката. Така се тргнува од ва објективни факти, а тоа еден факт е дека имаме дисперзија спонтана на објекти, индустриски капацитети, кои што зависат од одлуките на поедини менаџери и инвеститори, а исто така и концептот на програмирана концентрација на индустриски објекти, согласен одлуката на државните органи.

Вистинското решение во развојот, секако ќе најде соодветна корелација и комбинација на овие два концепта. Во минатото, оските на развојот се развивале во зависност од географската положба на рељефот, течението на реките, но денес тоа не е така. Оските на развојот се формираат поблиску до онаму каде што има добри комуникациски односи и каде што има развиени комуникациски односи меѓу луѓето и каде што има развиена инфраструктура.

Затоа велиме дека и овој план има и просторна интегративна компонента. Тој ги координира сложените физички структури на примарните, секундарните и терцијалните и јавните дејности, нивна локација и алокација во просторот.

Но, во исто време, планот води сметка и ги респектира врските на Република Македонија во консталацијата на Европа. Овие врски ги опфаќаат сите директни врски на Републиката со соседните држави, зашто преку нив се манифестираат најдиректно сите односи на развој на добрососедство, меѓутоа и засилена размена и соработка во заокружувањето. Затоа во таа врска се и техничките решенија на

граничните премини, заедничките решенија на хидротехничките прашања и туристичкиот промет.

Значи, системот на инфраструктура, ќе биде еден значаен фактор кој ќе ја интензивира формата на просторно функционалната интеграција во Европа. А во тие интеграции на просторот во Европа и урбанизација на просторот од Европа, сакам да кажам дека Македонија не е на маргините и за развојот на нашата држава вашно значење има просторно-функционалната ориентација на Европа кон медитеранот, кон подунавјето и Балканот но и главна улога има и улогата во меѓуконтиненталното поврзување на Европа и Азија.

Развојот на наведените коридори ја наметнува посредничката и транзициската улога на нашата држава, а тоа позитивно ќе се одрази на домашните стопански капацитети во европските интеграциони процеси.

Просторниот план ги вреднува, и респектира сите релевантни компоненти и димензии на географската положба на Република Македонија и истата е клучен фактор кој директно и индиректно влијае врз делувањето на системот односно врз реализацијата и уредувањето на просторот.

Сега сакам накусо да се осврнам и на енергетските извори, енергетската инфраструктура согласно мојата професионална вокација.

Разработувајќи ја енергетската стратегија планот поаѓа од барањето максимално да се искористат можните енергетски ресурси, да се искористуваат оние облици на енергија за чие производство импутот е со најмали материјални средства, а исто така увозот на енергијата да се сведе на минимум.

Досегашната истражност на територијата на Република Македонија покажува дека нашата земја изобилува со многу скромни ресурси и потребите за задоволување на енергијата се упатени не само на нашите ресурси туку и на увозот. Од инквантираните облици енергија се употребуваат јагленот, огревното дрво и дрвните отпадоци, водените снаги, геотермалната енергија, а потенцијални можности за искористување има малку во нуклеарните суровини, биомасите, енергијата од маслените шкрилци, енергија од ветерот и сончевата енергија.

Трансформираните облици на енергија кои денес се произведуваат и за чие производство и во иднина постојат можности се нафтените деривати, енергијата и топлинската енергија.

Учеството пак на одделните облици енергија во енергијата која што се дава на потрошувачите е следно: цврстите горива учествуваат со 20%, течните со 40, електричната енергија со 20 до 30 и топлинската енергија од 10 до 15%.

Што се однесува пак за проектирање на развојот на енергетиката во иднина, најдобро тој може да се искористи факторот, однос, односно коефициентот однос меѓу бруто домашниот производ и вкупната енергија, односно меѓу бруто домашниот производ и електричната енергија.

Специфичната потрошувачка на електричната енергија се констатира дека се наоѓа во едно континуирано рапидно покачување и затоа што таа електрична енергија се повеќе ги истиснува од употреба сите други видови енергија. Норвешка е на врвот на листата на земјите поредени по специфична потрошувачка на електрична енергија зашто таму е и производството на електрична енергија се добива од хидроелектраните, што значи треба да се следи и еден поволен однос, релативно помеѓу потрошувачката на електричната енергија и општествениот производ.

Стратегијата за енергетскиот развој на Република Македонија се прдвидува да се обликува по сценарио за најмал и најголем одржлив стопански развој што се карактеризира како ниска и висока варијанта.

Бруто потребната енергија за енергетскиот систем ја сочинуваат енергијата предадена на директните потрошувачи, енергијата за енергетските трансформации, енергијата за енергетските постројки и загубите во пренос и дистрибуција. Учеството пак на сопственото производство по бруто потребната енергија е соодветно на ниската и високата варијанта, 64 со 67% за 2010 година, и 64 со 52% во 2020 година. Вкупната потрошувачка на електрична енергија до 2020 година се предвидува да се зголемува со просечна годишна стапка од 2,3% според ниската варијанта, односно 3,4% според високата.

Електричната енергија во периодот до 2020 година се планира да се обезбедува од сопственото производство т.е. од сопствените хидро и термоелектрани и можните нови хидроелектрани и термоелектрани.

Во однос на производството на хидроелектрична енергија се предвидува до 2010 година покрај хидроелектраната Козјак во многу голем дел да се искористи постојниот хидропотенцијал. За да се задржи високиот процент на учество на енергијата од домашно производство ќе треба да се реализираат сите техничко инвестициони објекти кои се поткрепени со документација.

Изградбата на постројки и далекуводи се очекува да го следи севкупниот развој на електроенергетиката.

На крај во духот на усогласувањето на стопанскиот развој со однапред формируваниот развој во производството на енергија врз основа на реалните енергетски и финансиски можности на Републиката целта е да се реструктурира стопанството со оние производни процеси и технологии кои обезбедуваат ист општествен производ со помала потрошувачка на електрична енергија, рационално користење на домашните енергетски ресурси и оптимално искористување на расположливата енергија, а намалување на увозната зависност.

На прашањето какви технолошки процеси треба да се избираат за производство на потребни добра ќе кажам дека кога енергијата беше ефтина се избираа оние технолошки процеси и оние производни капацитети за кој со минимални инвестиции без оглед на потрошувачката на енергија, но денес во услови на скапа енергија се избираат оние технолошки процеси за производство на материјални добра со помало влијание односно помала потрошувачка на енергијата.

На прашањето за потребните финансиски средства за реализација на енергетските програми може едноставно да се одговори дека ќе бидат потребни огромни средства.

На крај да заклучам дека ќе го дадам својот глас за Просторниот план на Република Македонија.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам на госпоѓа Јаневска.

Има збор пратеникот Ивановска, а нека се подготви пратеникот Елеонора Петрова-Митевска.

Повелете госпоѓо Ивановска.

ЛИЛЈАНА ИВАНОВСКА:

Благодарам претседателе, почитуван министер, почитувани претставници на Владата, почитувани колеги и колешки пратеници,

Министерот и колешката пред мене со право Просторниот план на Република Македонија го нарекоа устав на Република Македонија и претставува навистина Устав за просторниот развој на Република Македонија и стратемиски и плански документ кој многумина во Европа го нарекуваа стратегија за просторен и рамномерен развој на државите. Бидејќи опфаќа опсег на плански период до 2020

година, а во некои сегменти и до 2025 година или до 2050 година поради карактерот на планирањето.

Просторниот план на Република Македонија ги дефинира и основните правци за развој на просторот на Република Македонија односно рамка за водење на принципите на просторот и усогласување на секторските политики и стратегии.

Исто така сакам да потенцирам при имплементацијата и спроведувањето на планот, усогласеноста на секторските политики на министерствата и на институциите посебно да се обрне внимание при мониторингот на реализацијата на просторниот план за што во наредниот дел од дискусијата ќе кажам.

Посебно важно е што во просторниот план се применети принципите целите и препораките од Агендата 21, капиталот агендата и приоритетните од стратегијата за развој на европскиот простор изработен од членките на Европската Унија во соработка со Европската комисија во контекст на потврдата на Европската организација на овој документ и учеството на Република Македонија со свои согледувања во просторниот план и вградување во стратегијата на просторниот развој на Југоисточна Европа. Особено значаен беше проектот ЕСТИЈА - алтернативи на Европската просторна и територијална организација. Овие препораки и директиви го потврдуваат европскиот карактер на овој документ и евроинтеграциите од аспект на евроинтеграциите.

Факт што планевскиот процес опфаќа инвентаризација и валоризација на просторот, изработка и методологија на изработка на просторен план, а притоа сд се вгртадат најновите стручни научни сознанија и современи текови се потенцира огромното значење на просторниот план за идниот развој на Република Македонија.

За експертните елаборати зборуваа колегите што исто така даваат голем легитимитет на научната мисла на Република Македонија. Мислам дека Собранието на Република Македонија со акламација треба да го прифати просторниот план на Република Македонија.

Бидејќи просторниот план се усвојува во две фази, Нацрт и Предлог-план посебно важно е што работата на Нацрт-планот ја следеше координативно тело, а особено концептот го даде резидионата комисија составена од докажани експерти во Република Македонија од областа на просторното и урбанистичкото планирање. По Нацртот на планот се водеше јавна расправа и забелешките беа вградени во предлог планот на просторниот план.

Бидејќи просторинот план опфаќа долг период кој треба да обезбеди континуитет, следење на процесот и евентуално ревизија и формулирање на евентуалните стратегии. Тоа е посебно важно во применливоста на просторниот план во реалната ситуација во развојот.

Просторниот план од 1982 до 2000 година е истечен и со недонесувњето на нов просторен план и вакуум простор од две години се остави простор за стихијно однесување на корисниците на просторот и за забавена изработка на планска документација од пониско ниво, генерални урбанистички планови, детални урбанистички планови и особено и ограничени можности за конкретни плански насоки за големите инвестиции како што се амбла, коридорот 8 и коридорот 10.

Просторниот план содржи три целини и тоа се состојбите и тенденциите во Република Македонија односно анализа на постојната состојба, цели на просторниот план и стратегија на просторниот план.

Ќе се осврнам во мојата понатамошна дискустија на посебните делови од просторниот план на Република Македонија.

Според проекциите просечната стапка на бруто домашниот производ се предвидува да изнесува 5,3%. Проекциите на развој кои што се дадени во стартните делови на просторниот план овозможуваат рамномерен развој на Република Македонија во делот на економскиот развој и слободните економски зони треба да обезбедат рамномерен развј.

Особено важно е во духот на процесот на децентрализацијата зајакнувањето на развојот на другите градови освен Скопје, пред се заради економски рамномерен развој или одржлив развој, а не заради постојниот антагонизам на големите центри во однос на неразвиените.

Дефинираните оски за развој даваат одлична подлога за планирање. Посебно сакам да се осврнам на источната оска која ќе ги поврзува Куманово-Свети Николе-Штип, Радовиш и Струмица и кракот што води до Петрич, Република Бугарија.

Ќе додадам дека овде е потребно премостување или змрежување со оската север-југ односно Скопје-Велес-Неготино-Демир Капија-Валандово и Гевгелија кон Грција со делот кон Струмица односно кон Валандово со што би се овозможило поврзување на двата многу важни земјоделски региони, струмичкиот заедно со радовишкиот и беровскиот со гевгелискиот. Во анализата стои дека источната оска е со слаб интензитет. Податоците за фреквенцијата на патниот сообраќај го говорат спротивното бидејќи не е основен параметар приоритетот на оваа оска треба да се

даде од причини што оваа инфраструктурна оска многу беше запоставена и многу години наназад од аспект на инфраструктурно поврзување со останатите делови на Република Македонија.

Патниот правец Велес-Штип-Струмица е во најлоша состојба во целата држава а железничкиот крак завршува само до Штип. Да ги истакнам аргументите за приоритетот на источната оска за развој.

Земјоделското производство како важна стопанска гранка е значаен учесник во вкупниот извоз, а со тоа и девизниот прилив на Република Македонија.

Текстилната индустрија во Штип, Струмица и Кочани од истите причини како и за земјоделието е вкупен учесник во извозот на Република Македонија и девизниот прилив и регионалното поврзување кон соседна Бугарија, Грција како важен елемент за прекуграничната соработка еден од приоритетите на патот на евроинтеграцијата е важен за развојот на источната оска.

Секако дека патниот правец Велес-Струмица и кракот кон Петрич-Валандово железничкиот сообраќај, аеродромот се капитални инфраструктурни проекти кои не можат во сегашна, па и во блиска иднина да се решат од Буџетот на Република Македонија, па треба да се бараат други начини на брза реализација на ваквите капитални инфраструктурни објекти кои се важни за побрз економски развој на Република Македонија како што се концесиите, кредити на странски инвестиции преку конзорциуми може да се реализираат ваквите инфраструктурни објекти се до моментот кога на Република Македонија ќе и бидат пристапни европските фондови за инфраструктура, меѓутоа, тоа бара други услови.

Малку ќе се осврнам на делот на водостопанската инфраструктура кој што е посебно важен и од аспект на минатите збиднувања, поплавите што се случија во Струмица и Гевгелија како едно планирање која што е многу важно и од аспект што претпоставките се дека водата е ограничен ресурс. Од тој аспект посебно е важен делот на просторното планирање на Република Македонија особено одржувањето и регулацијата на реките и регулацијата на каналската мрежа. Нејзиното одржување е посебно важно во стратегиските документи на министерствата да заземат важно место како не би се случувале во иднина такви појави, иако таа мрежа бара време и доста средства. Во тој дел планирани се 18 хидроелектрани, 20 брани и 100 мали акумулации.

Посебно сакам да го потенцирам инвестирањето во малите акумулации посебно на тесните грла или критичните точки во Република Македонија.

За енергетиката зборуваше колешката Цветле Јаневска, но јас само ќе истакнам дека вкупните потреби до 2020 година за Македонија изнесуваат 13 илјади декават часови електрична енергија.

Овде сакам да го искажам моето мислење за изнаоѓање на алтернативни извори на енергија во делот на планските, стратегиските планирања на министерствата во наредниот период.

Проекцијата на населението во просторниот план изнесува 2 милиони до 2020 година, 2 милиони и 225 илјади жители, или околу 646 илјади домаќинства. Во овој дел сакам да го истакнам позитивниот дел на третирањето на домувањето во планскиот документ во делот каде што е норматив 20 до 25 метри квадратни по жител и станбените потреби до 2020 година да бидат задоволени за сите граѓани на Република Македонија, на што не обврзува и правото на дом како едно од основните човекови права и Македонија да го постигне тој стандард.

Исто така ќе се осврнам за реализацијата и мониторингот на просторниот план на Република Македонија кој што не очекува по усвојувањето.

Како и за секој закон, така и за овој плански документ спроведување е важен дел од синџирот за да се оствари планираниот развој. Во динамиката на реализација ќе зависи процесот на економскиот развој кој е приоритет над приоритетите на Република Македонија особено од аспект на високиот степен на невработеност во Република Македонија. Лично сметам дека за реализацијата на следењето на просторниот план треба да се довери на посебно биро или агенција чија задача ќе биде исклучиво изработка и ревизија на просторниот план, следењето и поттикнувањето на спроведувањето на просторниот план, а за тоа редовно да го известува Собранието на Република Македонија, како што истакна министерот со редовни извештаи до Собранието, што е случај и пракса во многу земји. Во мојата дискусија за законот за просторно и урбанистичко планирање го потенцира позитивното искуство на Хрватска каде просторниот план се нарекува стратегија за развој и за нејзината реализација редовно доставува извештаи до Собранието на Хрватска, каде што следењето го врши јавно претпријатие за просторно планирање. Сметам дека на тој начин ќе биде реализацијата и следењето поефикасно и побрзо.

Просторниот план на Република Македонија треба да се усвои со акламација заради значењето и за вкупниот развој на Република Македонија.

ЕЛЕОНОРА ПЕТРОВА МИТЕВСКА:

Господине претседателе, господине министер, претставници на Владата, колеги и колешки пратеници,

Со оглед на фактот што двата претходни дискусии и моите колешки овде во Собранието на Република Македонија во излагањата беа многу опсежни, кажаа сè што е битно за еден ваков значаен стратешки документ како што е урбанистичкиот план. Јас би се задржала само на сферата на културно-историското наследство за да не се оптеретуваме со повторување на одредени сегменти во дискусиите. Меѓутоа, сметам дека е важно да укажам на неколку напомени пред се заради фактот што станува збор за долгорочен стратешки документ до 2020 година и дека се што ќе биде тука внесено, ќе трае за еден период кој што ние ќе го дочекаме и како земја на Европската унија. Така што сметам дека и овој документ треба да биде усогласен со останатите документи од Европската унија и токму сакам да укажам на неколку забелешки кои што се однесуваат на сферата на културно историското наследство.

Морам да кажам на почетокот дека сум многу благодарна, дека голем број забелешки кои што се однесуваа во сферата на културното наследство и на културното историско наследство веќе беа прифатени од претставниците на Министерството за животна средина и просторно планирање и со самото тоа што тие стануваат составен дел на документот, веќе се подигнува квалитетот на документот во оваа сфера.

Меѓутоа, би сакала да кажам нешто за Главата 5 каде што станува збор за заштитата и унапредувањето на животната средина, вредното и културното наследство и развојот на туризмот. Во оваа глава каде што сите овие елементи се третираат, видлива е диспропорцијата во начинот на презентирањето, особено помеѓу природното и културното наследство. Имено, во делот на природното наследство се дава детално образложение на видот и на бројот на елементите од природното наследство, а особено со приложувањето на преглед. Всушност има едно табеларно набележани подрачја и објекти по заштитени групи за природното наследство, а тоа воопшто не е случај во делот за културното наследство каде што не се прави најнапред дистинкција помеѓу регистрираното и евидентираното културно наследство и воопшто не постои табеларно претставување на бројот и видот на објектите по општини, како што е случајот повторно со природното наследство. Иако во текстуалниот дел се посочуваат препораките на Европскиот

совет за европски инвентар на културното наследство и класификација на истото каде што треба да влезат споменички подрачја и поединечни споменици. Заради фактот што ние со овој стратешки документ кој што трае до 2020 година ќе влеземе со овој документ во Европската унија и ќе бидеме дел од Европската унија, сметам дека би требало како предлог да се дополни со регистрирани споменици на културата каде што по завршувањето на текстот од појдовните основи треба да се инкорпорира табеларен преглед на регистрирани недвижни споменици во Република Македонија кои што ќе бидат распоредени по општините наредени по азбучен ред со одредени информации. Инаку, ова е единствената забелешка која што би сакала да биде вклучена во текстот пред се заради тоа овој документ да се вклопи во она што се бара од европските документи во оваа намена.

Инаку што се однесува по сè друго, како што кажаа веќе и претходните колешки, сметам дека треба да се поддржи просторниот план.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Има збор госпоѓа Соња Лепиткова.

СОЊА ЛЕПИТКОВА:

Благодарам претседателе, претставници на Владата, господин министер, колеги пратеници,

Јас не би сакала да се повторувам со претходните ставови на моите колешки пратенички во смисла дека Просторниот план на Република Македонија претставува еден исклучително важен стратешки документ и како што рековте и вие претседателе можеби фундаментален документ за идниот развој на Република Македонија или концепт на развој на Република Македонија. И би сакала покрај некои одредени забелешки кои што ќе бидат сосема конкретни да го искажам и моето задоволство во поглед на овој документ за кој што лично, генерално сметам дека навистина претставува како таков исклучително добар документ.

Предлогот на Просторниот план по мене е добро документиран и може да послужи за идниот развој на Република Македонија кога овој документ ќе се преточи и во локалните планови каде многу подетално ќе се обработат некои делови кои овде во овој документ се само како такви засегнати. Мора да ја искажам и добрата структурираност на Предлогот на Просторниот план и релативно добрата обработеност на неговите составни делови. Овој документ во секој случај претставува еден современ пристап на третирање и претставување на

проблематиката која е важна за дефинирање на развојните стратегии кои во основа се базираат на дефинирањето на елементите на просторот.

Моја генерална забелешка која би сакала да ја истакнам се однесува на следното. Во Предлог Просторниот план на Република Македонија на едно место, на страна 90 поконкретно се споменува дека не постои востановен мониторинг на почвите во Република Македонија. Додека на страна 20 од друга страна се споменува дека би требало времено, или пак трајно да се напуштат земјоделските површини кои се загадени со тешки и токсични метали. По мене овие две констатации се малку контрадикторни и како такви би требало во Предлог Просторниот план малку поинаку да се преформулираат.

Јас би дала и еден конкретен предлог во оваа насока и сметам дека би требало во Предлог на Просторниот план да се предвиди активност која се нарекува, изработка на геохемиска карта на Република Македонија која ќе послужи како основа за просторното планирање. Во поголем број европски земји овој документ, овој стратешки пристап кон ова нешто постои. Во ова би го спомнала предничењето на Република Словенија која што го донесе како развоен документ и на кој што навистина многу организирано во овој поглед се работи. За ваша информација, ваков документ се наоѓа во активностите на Министерството за економија и како таков се реализира, меѓутоа многу бавно и без добро разработен концепт на оваа проблематика. Инаку, геохемиската карта на Република Македонија во основа е документ кој би требало да се реализира во активностите на Министерството за животна средина. И доколку тоа Министерство ги преземе овие активности, навистина сметам со екипата и тимот кој што работи во рамки на Министерството ќе може ваков документ да го донесе и до крајна фаза на негова реализација, ако се примени тој концепциски приод и да ги обезбеди основите на состојбите на животната средина кои како такви и како важни би земале учество во изработката на Просторниот план. Со одделни параметри кои се важни за состојбите на животната средина во Република Македонија, а кои во основа се поврзани со беграундот на територијата, односно со геохемиската еволуција на просторот. После овој документ многу полесно се зборува за антропогените импакти, како и проблемите кои се однесуваат на урбаното живеење. Овде би споменала дека и колегите од Министерството за транспорт и врски и колегите од Министерството за животна средина и просторно планирање кога би ги имале овие појдовни основи би можеле да постават и други односи во смисол и на формирање на урбаните

единици, како и на самите цени, затоа што не е се исто да се живее во загадена средина за која што се има податоци, или во подрачја кои што се сметаат за еколошки чисти. Ова е само како еден поглед на размислување. Оваа активност би требало да се предвиди и во наредниот пет годишен период и истата да ја изработи специјализирана куќа, да не се случува една година еден тим да ги работи овие документи, а потоа некој сосема друг и на крај да немаме завршни документи кои што би послужиле за реализација и на крајна фаза успешна имплементација и на просторниот план. После изработката на овој документ би можеле да зборуваме и за мониторинг на почвите на Република Македонија. Јас лично сум уверена дека за изработка на ваков документ доколку ова пристапи да го изработува Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија не да и бидат дадени кредитни линии за изработка на тоа нешто, меѓутоа ќе можеме да очекуваме и навистина високи износи на грантови кои што одделни земји би биле спремни да помогнат во изработка на вакви потребни стратешки документи. И дека е подобра дефиницијата за ремедијација на почвите, односно отстранувањето на тешки токсични метали отколку напуштање на ваквите дефиниции, бидејќи со стандардите кои што постојат и оние усогласувања со имињата кои што се употребуваат во оваа сфера со европското законодавство и тоа што таму се преминува, како такви можеме и ние да ги користиме.

И една идеја што би ја дала, гледам дека во Просторниот план во сферата на минералните ресурси се има еден концепт, меѓутоа некои работи многу брзо се случуваат во Република Македонија во тој поглед. Така што сведоци сме на незаинтересираноста на купувањето на одредени стратешки објекти во Република Македонија од таа сфера, како што се рудниците за олово и цинк и некои други објекти од површински коп, како што е рудникот Бучим. Така што ние во тој поглед од еколошки аспект навистина имаме критични точки за што имавме такви случувања во оваа година.

Како едно размислување повторно до Министерството за животна средина и просторно планирање во иднина да размислува дали не би можеле одредени напуштени такви објекти, па нека биде тоа и од времен карактер, да се размислува да бидат на некој начин реструктурирани, односно пренаменети во смисол на регионални депонии, затоа што навистина од нив кога се отстранува одреден отпад може да се мисли, бидејќи има и една така да речам поставеност која што може да се примени во тој поглед, да можат тие црни точки кои што претставуваат опасност

од загадување на огромни регионални подрачја во Република Македонија и пошироко да бидат искористени како регионални депонии со што би можеле и да се вработи определен број на луѓе од тие региони и да можеме да ја зачуваме и заштитиме животната средина. Еве, во тој поглед би биле моите дискусии. Јас навистина се согласувам дека ова е еден важен и значаен стратешки документ и Либерално демократската партија ќе го поддржи како таков.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Има збор господинот Спиро Мавровски.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Благодарам господине претседателе, почитувани колеги, почитуван министер, Еве слушнавме доста објаснувања за еден навистина стратешки документ кој што треба да го донесе Парламентот на Република Македонија, кој треба да биде една рамка за насочување за понатамошниот развој на Република Македонија. Но, еве јас како опозиционер би имал повеќе забелешки за кои што мислам дека министерот ќе треба да ги земе во предвид и Министерството да ги изработи за да можат во понатамошните планови кои што ќе ги предвидуваат министерствата да имаме една реална слика и презентација на она што не очекува како држава за понатамошниот наш развој. Јас ги прифаќам сите желби, сите задоволства од нешто што треба да го очекуваме. Но, реалноста, мислам дека и ова што ни се случува денеска и што треба да го очекуваме малку пореално од ова што е прикажано тука како една убава слика која што сме ја читале многу години наназад како сме имале многу рудни богатства, како сме богата држава, како ќе имаме уште многу енергетски објекти. Тука слушнав дека до 2020 година комплетно ќе го покриваме и енергетското производство во Република Македонија. Така што за такви ситуации, мислам дека треба малку поголема сериозност, малку поголема анализа на тимовите кои што ќе работат врз овие проекти. И она што го побаравме како опозиција, мислам дека еве поминаа две години, една генерална слика на она што се случува. Јас тука наредниот закон, законот за спроведување на Просторниот план на Република Македонија, мислам треба да биде максимално испочитуван од сите министерства, од сите фактори се што е вклучено во Република Македонија за реализација на овој план, мислам дека тука лежи основата на она ние дали ќе го имаме, дали ќе имаме решенија и дали понатаму Република Македонија ќе достигнува до ситуации кои што треба да ги имаме. Во овие 20 години гледајќи генерално како Просторниот план ги решава работите, за мене изненадувачки,

можеби јас го прифаќам сето тоа дека индустријализацијата на големите градови ќе треба да се намали и дека таа индустрија ќе треба да се префрли во помалите центри и да следи развој на руралните средини и она што значи неразвиени подрачја. Но, гледајќи го начинот на кој што сега функционираме, колку средства се обезбедуваат токму за тие рурални средини за инфраструктурата за да може да почне тоа да се развива треба да имаме инфраструктура. Во моментот многу места, еве и после последните поплави можеме да видиме дека едноставно не постојат сообраќајници за да може да се стигне до нив. Како понатаму ќе развиваат индустрија, мислам дека е многу тешко, затоа што следат законите за локалната самоуправа каде што се пренесуваат многу ингеренции на локалната самоуправа која што и во моментот државата можеби за многу работи не е во состојба да ги реши, а како ќе решава локалната самоуправа останува да видиме, затоа што ова е еден, барем за мене, пилот проект кој првите неколку години сигурно ќе поминат некаде до 2007, 2008 година, во тоа да видиме дали ќе можат, или не ќе можат да го направат сето тоа.

Понатаму, за заштитата на природните ресурси и нивното непланско користење, тоа е апсолутно точно. Но, гледајќи го Буџетот на Република Македонија и средствата кои што се издвојуваат за геолошки истражувања и други проекти кои што треба да се водат во Република Македонија, тие се намалуваат од година во година и се сведуваат на нешто што значи симболика. Од друга страна, сите наши резерви, дали се тоа метали, или неметали одат во една фаза на истражување каде што имаме многу мали податоци за да можеме и да понудиме нешто некој да инвестира за да можеме утре да експлоатираме одредени гранки. И тука ќе се јави проблемот. проблемот во секој случај започнува секогаш со економијата. Во самиот план, јас би сакал само еден дел, колку да видиме што е предвидено. Според проектираните показатели Македонија треба да смета на дополнителна акумулација од странство насочена исклучиво во нови инвестиции. Значи, напоменувам уште еднаш, насочена исклучиво во нови инвестиции, а не за увоз на стоки за лична потрошувачка што би влијаело врз подобрување на економската ефикасност на инвестициите и поттикнување на стопански развој на националната економија. Во моментот ако е ова рамка, дали рамката ја искривуваме. Ние правиме агенција за странски директни инвестиции, или за странски инвестиции, но во меѓувреме гледаме дека најголемата инвестиција токму за оваа година се некои стоконни куќи кои што точно ќе донесат средства за широка потрошувачка. Дали тоа ќе значи

развој на Република Македонија е големо прашање. Понатаму, во таа констатација на услови и претпоставки со одржување на здраво макроекономско окружување и забрзана реализација на структурните реформи се предвидува дека ќе се обезбеди основа за остварување на проектираните стапки на годишен пораст на бруто домашен производ од 5,3, односно 5,1%. Ако е ова почетната ставка со која што треба Министерството и Република Македонија да започне, тогаш ние имаме голем проблем. Мислам се движиме некаде 2,7; 3 и ние викаме дека сме задоволни со тоа што падот на производството во првите три месеци беше катастрофален. Дали ќе достигнеме и да имаме и 2% до крајот на годината бруто домашен производ и развој, дали сето ова не го доведува во прашање апсолутно развојот понатаму за се ова што го имаме предвидено, за сообраќајот, за енергијата, за сточарството и за останатите гранки, рударството кои што треба да бидат носечки фактори за понатаму да се развива Република Македонија.

Заштитата на животната средина, влегувајќи, или приближувајќи се до Европската унија ќе треба да ги запазиме сите стандарди. Јас го поздравив министерот Јанев со неговата иницијатива за правење на десулфоризација во РЕК Битола. Мислам дека ќе треба и понатаму државата да биде упорна да се најдат инвеститори, затоа што сепак, РЕК Битола е многу блиску до Европската унија. Така што гледајќи ги и останатите држави кои што влегуваа, или сега влегуваат во Европската унија, како ги искористија кредитите од соседните држави, мислам дека можеме и ние тоа да го направиме и да го направиме истото. Тука имам максимална поддршка.

Во однос на сообраќајот и сообраќајниците, мислам основни правци Коридорот 8 и 10, јас гледам еден голем застој во однос на оваа ситуација. Да се надеваме дека е само привремено. Но, испуштивме една голема шанса, неколку пати говоревме и за таа ситуација кога од Министерството за транспорт и врски се побара извештај што е направено во однос на претстојната олимпијада во Грција за 2004 година, ние апсолутно не искористивме ништо од сето тоа, за жал. Но, за разлика од нас нашите соседи посебно правецот Е-79 Софија, Благоевград, Солун, апсолутно во овие години е направен и мислам дека претстојната олимпијада ја дочекуваат потполно спремни за да ги прифатат сите патувачки странски туристи за претстојната олимпијада токму преку тој патен правец Е-79, наместо преку нашиот Е-75 каде што, еве олимпијадата се брои со денови, но ние сигурно дека остануваме надвор од сето тоа.

Имам едно видување на работите дека ќе треба да направиме железница која што ќе може да донесе брзина на возовите од некаде 160 км. на час. Исто на едно такво прашање каде што сме поврзани со Европската унија на патниот правец Битола-Кременица, Министерството ми одговори дека во моментот таа брзина на возовите можела да биде максимално 30 до 40 км. на час, но од друга страна морам да кажам дека на таа железница повеќе од 20 години нема поминато ниедна композиција, така што колку воопшто е безбедна за да се движат композициите на неа, останува прашање. Тој правец, за разлика од правците што се нудат и кои што беа презентирани, да кажам на просторите на Република Македонија, еден од нив е Битола, Прилеп, Велес, Кочани, Пробиштип и мислам дека завршува во Пробиштип, за разлика од него патниот правец, Битола-Солун, Брач, стариот пат мислам дека апсолутно треба да добие предност, со тоа што и Плетвар треба да се направи една нова делница која што е предвидена преку Бабуна, за да може да функционира комплетно стопанството во Република Македонија. Сето ова би било убаво ако се направи.

Понатаму, имаме известување за тоа како би се движело земјоделството, каде што се предвидува во овоштарството да имаме зголемување на насадите за 50%, лозарството 38%, индустриски растенија 84%, фуражни 76% и сето ова е во ред. Но, гледајќи што се случува во последните години нашите законски регулативи и ова што го кажа нашиот премиер на последното негово обраќање, дека апсолутно државата не е таа што ќе може да ги обезбеди сите овие работи за понатаму некои да ги пласираат. Сега јаболката ова година останаа 20% непласирани, останаа 80% без Пазар и што ќе се случув апонатаму ако тие се зголемат за додатни 50%, едноставно трошоците се големи. Неизвесноста станува уште поголема, така што реално гледано мислам дека мора да се изнајдат начини да го штитиме домашното производство и да предизвикаме граѓаните да почнат да се занимаваат со него или едноставно да бидеме реални и да кажеме дека од ова многу тешко нешто да реализираме. Во таа смисла и она што го предвидуваме со сточарството, каде што кажуваме дека од живинарски фарми, од она што значи производство на месо, тоа што значи зголемување на 300 илјади грла, кои што треба да се земат благородни рази, а луѓето доаѓаат после оваа млечна криза и во ситуација можеби и тој сточен фонд драстично да се намали, затоа што луѓето не знаат што да прават со производот кој што е основен и кој што треба да ги носи напред. Тука треба да бидеме доста реални и да знаеме ова производство или овој начин на развивање ќе

го пратиме со законски документи, кои што ќе го овозможат сето ова или после една или две години, ако видиме дека од ова нема ништо, треба да се прави комплетно за просторниот план некои промени, кои што реално ќе ја движат Македонија кон напред. Затоа што и вие сигурно сте го виделе ова, а и ние гледаме дека основата е токму земјоделството источарството да можеме да излеземе во ЕУ со некои производ кој што понатаму ќе носи средства од кои што ќе ја развиваме индустријата. Да даде Господ да биде така.

Би сакал да се задржам, бидејќи дел од колешките кои говореа претходно, говореа за енергетиката, јас не се сложувам со она што беше кажано. Уште на стартот кажав дека некои работи се прејудицирани и дека се Многу лесно изнесени и до 2020 година Република Македонија едноставно ќе биде во состојба да ја обезбеди комплетно електричната енергија од сопствените ресурси. За жал, тука имаме некои известувања, кои што биле пред веќе поминати 10 години дека Република Македонија стигнала до нивото да обезбедува одредена количина од сопствени ресурси. РЕК-Битола се движи некаде од 70 до 80% од тоа производство, но со овој просторен план и ова што значи развој на енергетиката, предвидени се некои ситуации кои што објективно гледано многу тешко можат да бидат реализирани. Јас би сакал тука комплетно тимот кој што работел токму на овој дел за енергетиката, едноставно како рамка можеби е прифатливо, но како ситуација тоа што ќе биде разрешница за Република Македонија тешко е прифатливо. Зошто? Почетокто е со формирање на уште еден блок во Битола. Значи, Т.Е. Битола-4, во овој момент јагленот во рудникот Суви Дол, резервите се некаде за 8 до 10 години и самото формирање на таков блок, за кој што се потребни две до три години, мислам дека апсолутно е неизводливо. Во планот кој што е понуден пред нас, има неколку варијанти, со тоа што првата е отворање на рудникот Живојно, кој што можеби далечната 60-та година имаше доста испитувања, а тоа е за запознавање на јавноста, подземен рудник, јагленокон, за кој што треба дополнителни средства и е многу поскап за разлика од се друго што би се работело. Еве, веќе вчера видовме најава, дали е тоа од просторниот план или нешто друго, најава од Електростопанство на Македонија за отворање на рудникот Брод-Неготино и мислам дека другото беше за падинските слоеви, кои што се сосема оправдани и кои што треба час покоро да почнат да се експлоатираат. Значи, оваа ситуација што е пред нас Живоино, Железничка пруга, РЕК-Битола мислам дека и во наредните 20 години испитувањата би можеле некаде да почнат за 10 до 15 години.

Тоа е најмногу што ќе може да се стори, реално и објективно дека со Железничка пруга ќе може да се носи јагленот до РЕК и тоа се повторно нови инвестиции, нови средства, кои што тимот кој што работи на енергетиката, ќе треба да ги земе предвид, затоа што се додатни инвестиции. Исто така, рудникот Маријово, кој што во моментов колку е експлоатиран и колку имаме категоризација на резервите на јаглен, тоа мислам дке ае под знак прашалник, под голем знак прашалник. Истото е и со гасната електрана веќе две години најава од сегашната Влада, започнати активности од претходната Влада и некаде околу 4 години се дискутира, а реално ништо не е напреднато ниту за еден чекор, барем тие 200 мегавати кои што беа предвидени да се направат, апсолутно не гледам ништо што би не загрижило. Се надевам дека во овој дел, во однос на енергетиката, мислам дкеа ќе треба да се консултираат многу луѓе, кои работат директно на терен и кои имаат прави информации и кои можат многу да помогнат и дека во секој случај треба да ги ангажираат во тие тимови , да можеме да стигнеме во ситуација која што реално ќе акжува , затоа што сите наши опкружувања, се ова што е предвидено за 400-тините киловотни далеководи тоа е исправно, таа е наша врска со ЕУ на овој коридор, тоа е се во ред. Но, изворите мораме да ги обезбедиме. Тоа е основоата за опстојвуање на Република Македонија, без енергија едноставно не гледам ниту развој, ниту опстојвуање на било која држава.

За јавните функции би сакал да проговорам два збора во однос на културата и на спортот. Можеби ќе изгледа депласирано во овој момент, но знаеме дека културните објекти во овој момент , затоа што доаѓа процесот на локална децентрализација, многу од нив ќе преминат во рамките на локалната самоуправа и тука треба да дојде до она што треба да се задржи, можеби треба и државата да учествува во првите неколку години. Истото се однесува за спортот. Ќе повторам уште еднаш катастрофална е состојбата, мислам во олимписка година да бидат затворени сите олимписки базени, спортски Сали, апсолутно не соодветствуваат не кореспондира со она што значат потреби за спортистите во Република Македонија и за жал тоа не води понатаму, последните неколку години да имаме драстичен пад односно она што значеше квалитет, одлив на врвните спортисти, спортските Сали од ден на ден стануваат се позапустени, нови такви немаме и едноставно тука сме многу назад и од ЕУ и од она што го побаруваат нашите млади луѓе. Мислам дека на овој план она што е почната, ќе треба да се надминат некои сопствени убедувања дека ако некој почнал дека другиот треба да не го заврши, треба да биде обратно.

Се што е почнато треба се добро да се заврши и да се оди напред, без разлика кој ког апочнал и кој кога го завршил. Останува за Република Македонија и пополнување на просторниот план. Тука, апсолутно негледам никаква политка и така треба да функционираме.

На крајот, би сакал да кажам и на многу места се спомнува дека се решава по микро локации комплетно просторниот план, а јас на министерот во разговорот на Комисијата му кажав дека има Македонија е една микро локација во однос на Европа, така што комплетното решение треба да биде задоволувачко за сите страни во Република Македонија и тука едноставно ако го направиме сето тоа , ние се вклучуваме во комплетната ЕУ и она што значи нивни развој и напредок, затоа што сигурно дека ќе бидеме еден клучен дел барем на овој просотр на Југоисточна европа, кој што ќе донесе развој.

Јас ќе го подржам просторниот план, со тоа што мислам дека ќе се обрне поголемо вниание на овие фактори да ја постигнеме реалната вредност на просторниот план и понатаму да гор азвиваеме, без разлика кој денес е Влада, кој е позиција, а кој опозиција, да добиеме реални вредности за Република Македонија. Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам г-дине Мавровски.

Една мала забелешка, не планирам да дискутирам , само би сакал да напоменам дека навистина и во енергетскиот дел треба да се подржи просторниот план, затоа што концептот кој што е направен во енергетскиот развој претпоставува една целина. Мислам дека овој концепт не предвидува дека ние одиме во една дерегулација, одиме во една можеби делумна приватизација. Затоа, велам бидејќи опозицијата се залага да не се приватизира ЕСМ, а во овој концепт на просторното планирање , енергетскиот развој се базира на една таква цел, треба да се подржи енергетското дле на овој просторрен план од стран ана опозицијата.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Јас испуштив во мојата дискусија еден битен сегмент и за еколошката заштита и комплетно, затоа што инвестициите ако се случат, а сите ги посакуваме да се случат, сите оние странски инвеститори што ќе дојдат мислам дкеа и во планот за реализација и воопшто, дали тоа ќе биде во приватизацијата, ќе треба да ги превземат сите мерки што сите министерства и сите наши претпријатија во моментот, дали се јавни или приватни, го имаат преземено тој објект, мислам дека

во самите договори треба да се инсистира дека тие се задолжени, всушност, за понатамошниот развој и заштита и на екологијата и комплетно за развојот на енергетската структура, која што ние ќе треба и во договорите за приватизацијата ако ја правиме, комплетно да ги вклучиме. Едноставно, се работи за нашиот развој, за Република Македонија.

Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам за ова докомплетирање на исказот, бидејќи да отвораме рудници, да отвораме нови погони, за да почне приватизирање, тоа е веќе малку поинаков концепт. Затоа, треба точно така да имаме такви законски обврски кога се приватизира.

Збор има пратеникот Љупчо Балковски, а нека се подготви пратеникот Никола Апостоловски.

ЉУПЧО БАЛКОВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани претставници на Министерството за просторно планирање и екологија, почитувани пратеници,

Навистина, се согласувам дека на денешниот дневен ред е просторниот план на Република Македонија, тој е еден од најважните документи за просторната организација на нашата држава, меѓутоа, не можам да го сватам третманот на овој просторен план, ако веќе се согласуваме дека е многу важен, го ставаме на последна точка на дневен ред. Значи, тука треба навистина сите сериозно да размислиме каков третман ќе има понатаму просторниот план во Република Македонија.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Ако можам само да дообјаснам околу оваа ваша забелешка. Последна точка е ставена, за да можеме без оптоварување да дискутираме следниве неколку дена. Инаку, ако беше првите точки, ќе не чекаа другите точки, а вака сега имаме слободно време колку сакате.

ЉУПЧО БАЛКОВСКИ:

Добро, претседателе, меѓутоа тоа требаше да го кажете на почетокот на дневниот ред, а не сега на крајот на дневен ред кога веќе го спомна просторниот план. Меѓутоа, во секој случај, вored е.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Јас тоа го научив на факултет. Професорите главни се потпишуваат последни во книгите ив о бубликациите, а асистентите пред нив.

ЉУПЧО БАЛКОВСКИ:

Во секој случај просторниот план на Македонија навистина претставува управувачки документ, покарактер развоен проект, со кој се дефинира просторната организација на државата, целите на просторниот развој на државата, како и условите за нивна реализација.

Ако го погледнеме просторниот план, навистина ќе дојдеме до сознание дека тој е професионално изработен, работела голема група на експерти, Јавното претприе за просторно и урбанистичко планирање и на некој начин тука нема никакви забелешки по однос на професионалната изработка на планот. Меѓутоа, треба да ги согледаме и реализацијата и анализата на претходниот просторен план , за да навистина видиме како сега ќе се реализира и овој нов просторен план на Република Македонија со време траење од 20 години. Така, треба да знаеме дека ова не е почеток на една планска организираност и просторна организираност на државата, туку тоа е след на претходниот просторен план на Република Македонија, а сега и на новиот просторен план на Република Македонија.

Меѓутоа, се поставува прашањето како ќе го реализираме овој просторен план и дали ќе се придржуваме на сите услови што овој просторен план ги носи во развојот на Република Македонија. Ако како оваа година, или јас би рекол, почнуваме со реализација на овој просторен план, искрено да ви кажам дека овие 20 години големо прашање ќе биде во реализација на овој просторен план од едноставна причина и од еден пример што јас сега ќе го изнесам, а тоа е сленото. Ако веќе просторниот план гикажува и ги дефинира целокупната развојна стратегија на државата, целокупната просторна стратегија на државата, ние автоматски ушт ене доенсен планот, правиме проблем со територијалната организација на државата. Така што , воопшто не е битно како планот просторен ја дефинира целокупната поставеност на територијалната организација, туку е битно како партиите ќе се договорат за територијалната организација.

Тука навистина се поставува прашањето и голем проблем е, дали ќе се придржуваме на стратегијата на просторниот план, или пак ќе одиме со политички договори, дали планот може да успее или не може да успее, дали територијалната организација ќе биде, на некој начин, како што предвидува планот, или како што ќе

се договорот коалиционите партнери СДСМ ДУИ и ЛДП. Како што и пред ова Собрание ќе го имаме овој предлог закон за територијалната организација и тогаш ќе видиме дали се придржува кон спроведување на таа територијална организација со просторниот план на Република Македонија.

Овој план треба да биде основа за развој на Република Македонија.

На просторот на државата сега се воочуваат, навистина, регионални диспропорции и нерамномерен развој, изразено преку разместување на населението и демографските тенденции во однос на природните потенцијали, во однос на развиеност на стопанството, во однос на социјалните капацитети и во однос на инфраструктурната мрежа. Ако овој план треба да биде 20 години, навистина ние како држава треба да одговориме на прашањето како тој нерамномерен развој да го приближиме кон рамномерен развој на Република Македонија, затоа што целта на сите треба да ни биде рамномерен развој на Република Македонија.

Планот е со важност 20 години, меѓутоа тој треба да биде флексибилен и прилагодлив на развојните процеси и промени. Но, тоа, потенцирам, треба да се случува од просторниот план кон другите пониски планови, просторни и урбанистички за да биде развоен овој план, а не само во просторниот план да се донесуваат измените што ќе ги црпат другите урбанистички и просторни планови, па само да ја кажуваме сега постојната ситуација, само да ја вцртуваме, всушност постојната ситуација во просторниот план. Значи ако сакаме овој план да донесе развој во Република Македонија, навистина треба да се движи како што е и во определбите на планот, просторен план до урбанистички план, а не обратно, како што веќе има и некои случаи.

Во овој план исто така се дефинира и организацијата, развиеноста на градовите, развиеноста на селата, транспортот, оските на развојот. И сето тоа е во ред, меѓутоа се забележува, почитувани пратеници и претставници на Министерството за просторно планирање, се забележува дека многу повеќе се води сметка на анализите и на постојнаа ситуација, отколку на целите и планските определби во овој просторен план во Република Македонија. Зошто го кажувам ова. Го кажувам затоа што од анализите што ги правиме и што се направени во овој просторен план, се гледа една сегашна ситуација. Меѓутоа, се поставува прашањето и го поставувам прашањето зошто, ако веќе овој план е за наредните 20 години, зошто да не одиме со некоја нова планска организација на Република Македонија,

туку едноставно да ја задржуваме сегашната ситуација и од сегашната ситуација, да речам, се прави една развојна стратегија.

Кога ова го зборувам, од досегашните анализи сакам да се има и една варијанта, зошто да не се оди со оската на развој од источниот дел на Република Македонија: Крива Паланка - Македонска Каменица - Делчево - Пехчево - Берово и Струмица. Значи ако ја погледнеме картата на Република Македонија, едноставно погледнете, источната оска на развој е Штип, Радовиш, Струмица, Свети Николе. Меѓутоа што станува со другите делови односно другите градови на Република Македонија и другата оска, почнувајќи од Крива паланка, Македонска Каменица, Делчево, Пехчево, Берово и Струмица. Дали, бидејќи сега е неразвиено ова подрачје, треба и понатаму да го оставиме и понатаму да не се развива, туку да ја потенцираме оваа оска што е во планот.

Што да се каже исто така ако се погледнат оските на развој на картата на Република Македонија, ќе видиме во еден голем дел од Република Македонија не се предвидува никаков развој, а тоа е Македонски Брод - Скопје. Тука е избришан тој простор.

Што да се каже, исто така, зошто не е предвидено односно треба да се предвиди според мене и оска на развој Гостивар - Дебар - Струга, туку ние одиме Кичево-Струга и автоматски другиот Западен дел го оставаме сосема неразвиен.

И најкарактеристично, сите овие се карактеристични варијанти и предлози, меѓутоа, најкарактеристично е тоа што воопшто не е предвиден развој на подрачјето, општините Битола, Новаци, Старавина, Конопиште, до Гевгелија, па потоа до Струмица и до Бугарија.

Значи имаме некои оски на развој предвидени врз основа на сегашните, меѓутоа зошто сите овие подрачја ги оставаме како тотално неразвиени, дури ги планираме дека воопшто нема да се развиваат и во наредните 20 години. Ние едноставно, со овие оски на развој што сега се предвидени, добиваме намалување на развиеноста на Република Македонија. Наместо да ја прошириме развиеноста, ние ги стеснуваме. Од една страна имаме горе Куманово - Скопје - Тетово, потоа од Куманово - Свети Николе - Штип - Струмица, па потоа одиме Штип - Кавадарци до Прилеп - Битола и од Битола - Охрид па горе до Кичево, Гостивар, Тетово и го заопкружуваме со Скопје. Значи ја стеснуваме развиеноста на Република Македонија. Треба да ја прошириме.

Овие развојни оски што јас ги кажав сега ќе придонесат за развивање на Република Македонија во овој 20 годишен период. Значи, сега ние не треба да гледаме што ќе направиме сега за една, две, три, четири па и пет години би рекол, па и 10 би рекол. Меѓутоа, дајте да размислуваме за период од 20 години развој на Република Македонија. Овие оски на развој потоа следуваат и врз основа на демографската положба на Република Македонија, потоа и врз основа на станбената изградба па ќе видите дека тој дел што јас сега го кажав ни тука не е предвиден, во однос на урбанизација, во однос на инфраструктура за станбена изградба и за демографска разместеност во Република Македонија, затоа што гледаме дека воопшто во тој дел не се ни предвидува населението како да го привлечеме и во овие сегашни, да кажам неразвиени подрачја, да видиме како можеме и на кој начин да им дадеме можност и услов за развој на тие подрачја и за сесвкупен развој на Република Македонија. Така што тука навистина треба да се размисли и едноставно преку Јавното претпријатие за просторно планирање, преку Министерството односно целата таа стручна екипа да види дали е можно на ваков начин да се проширува развиеноста и можностите за развиеност на Република Македонија.

Кога зборуваме за опкружувањето на нашата земја, треба да се свати дека сепак во вакво опкружување во какво се наоѓаме сега, треба да ги анализираме и развиеноста на сите соседни држави за да видиме како и тие ќе се развиваат во овој 20 годишен период. Затоа што врз база на тоа и ние можеме да планираме како ќе се движиме во овј период. Да не дозволиме да се заглавиме во нашиот просторен план и воопшто да немаме координација со другите земји во нашето поблиско опкружување, затоа што многу пати се потенцира дека Македонија со коридорите 10, север - југ, и со коридорот 8, исток-запад, навистина треба да претставува. Овој двогодишен период, да речам имаме застој во тој правец, меѓутоа, треба да претставува една раскрсница на овој дел од Европа.

Тука треба да ја предвидиме и развиеноста и можностите за развиеност и изградба на инфраструктурата, затоа што таа го носи развојот на сите други елементи во државата. И тука со овие оски пак ќе имаме стеснување и на развојот на инфраструктурата. Потоа исто така, на железничкиот транспорт, па јас би рекол и на воздушниот транспорт затоа што воопшто не се анализираат и состојбите во другите земји од нашето опкружување, за да видиме како ние ќе го направиме тој развој во однос на железницата и во однос на воздушниот сообрашај односно

аеродромите. Значи многу повеќе се анализираат сегашните ситуации и многу повеќе, врз основа на сегашните ситуации ги планираме и другите 20 години. Дајте да видиме дали можеме од тоа да се ослободиме и навистина да донесеме нови развојни можности на Република Македонија. Значи ако едно подрачје е неразвиено, тоа треба да го направиме да биде развиено, не тоа не развиено подрачје да го оставиме и за понатаму неразвиено и едноставно кажуваме дека од тоа нема ништо. Таму каде што сега има развиени подрачја, таму каде што сега има развиени градови, развиени села, тие и понатаму ќе се развиваат, а за другото едноставно е завршена целата работа.

Овој просторен план што сега ќе го усвоиме треба да носи нови развојни можности во Република Македонија. Заради тоа, навистина треба да биде еден развоен, како и што е овој просторен план, еден развоен проект, управувачки документ и така треба да се однесуваме со него. Така треба да го спроведуваме овој план, со надеж за развој на Република Македонија и во наредните 20 години, а не само донесувањето на овој план да значи дека сме го донеле просторниот план и едноставно со самото донесување работата е завршена. Не, овој просторен план треба да дава развојна можност, услови за развој на Република Македонија.

Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам г-дине Балковски,

Бидејќи еве веќе е 13 часот, давам пауза до 14,00 часот.

(По паузата седницата продолжи со работа во 14,00 часот)

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Продолжуваме со расправата, збор има господинот Никола Апостоловски, а нека се подготви пратеникот Роза Топузова-Каревска.

НИКОЛА АПОСТОЛОВСКИ:

Благодарам господине претседателе, почитуван министре, почитувани членови на Владата, колеги пратеници.

Навистина потребата од испитување и рedefинирање на насоките и концепцијата на Просторниот план донесен во далечната 1982 година е несомнена и на оваа седница на Собранието на Република Македонија, Владата на Република Македонија пред пратениците нуди Простор план на Република Македонија.

Од самото читање на Предлогот на Просторниот план како еден од најзначајните документи на секоја држава, со сигурност може да се заклучи дека

вложениот повеќегодишен труд вроди со плод, односно Предлогот на Просторниот план навистина произлегува од стратешките промени во државата, нејзиното опкружување, економските, социјалните и другите промени во Република Македонија кои настанаа во изминатиот период.

Иако Просторниот план е траен документ и истиот дава можност за усогласување односно вградување на сите донесени тековни развојни документи преку процесот на годишните извештаи, како што е на пример новата територијална организација на Република Македонија што треба да ја донесе Собранието на Република Македонија во наредниот период.

Почитувани колеги, во мојата дискусија сакам да истакнам некои битни стратешки решенија кои сигурно заслужуваат внимание, а се како основни цели, претпоставки кои се нудат, а врз основа на кои се базира рамномерниот развој на државата и тоа:

Прво, прилагодување на стопанството на Република Македонија на европскиот пазар и развојот на пазарната економија.

Втора работа за истакнување е надминувањето на проблемот на досегашниот развој на мал број големи урбани центри и концентрација на населението во истите со поттикнување на развојот на помалите градови и подобрување на квалитетот на живеење во овие населби.

Понатаму, развој на селските населби и подрачја и закрепнување на економската моќ на селските домаќинства како предуслов за порамномерен развој на просторот на Република Македонија.

Исто така, дефинираниот и интензивираан развој на недоволно развиените и ридско планински и погранични подрачја преку развој на сообраќајната и другата инфраструктура.

Исто така за одбележување е и решенијата што се нудат за стриктно ограничување на пренамената на земјиштето од И до ИВ гласа за неземјоделско користење.

Посебно поглавје и тоа е за одбележување, е унапредувањето и заштитата на животната средина во самиот процес на реализација на Просторниот план.

Во Предлогот на Просторниот план е дефинирана и стратегијата на организацијата и користењето на просторот за поддршка на развојот на стопанството, за што се нудат конкретни решенија.

Почитувани колеги, доста беше кажано од претходните говорници, сакам да ја скратам дискусијата и на крајот сакам да го истакнам реалниот пристап на предлагачот во Главата ИИИ од Предлогот на Просторниот план каде го дефинира согледувањето на истиот, но истовремено тоа го потврдува со Предлогот на законот за спроведување на Просторниот план на Република Македонија во кој се уредуваат условите, начинот и динамиката на реализација на истиот.

Од овие причини, почитувани колеги, ќе гласам за предложениот Просторниот план на Република Македонија.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам господине Апостоловски и ви благодарам што бевте концизен.

Збор има госпоѓа Топузова, а нека се подготви пратеникот Хисни Шаќири.

РОЗА ТОПУЗОВА-КАРЕВСКА:

Почитуван претседателе, почитувани колеги пратеници, почитувани претствници на Владата, господин министер и останатите.

Ценејќи го времето, а и со оглед што во досегашните дискусии беше доста проговорено за Просторниот план и истиот е разгледуван од различни аспекти, се' со цел да не се повторуваме, би сакал да се осврнам само на еден сегмент на кој всушност накратко се осврна мојата почитувана колешка Елеонора Петрова, односно на делот кој се однесува и го третира културно историското наследство.

Овој дел е од особено значење поради фактот што Република Македонија располага со извонредно богато недвижно културно наследство кое претставува потврда за континуитетот и идентитетот на македонскиот народ како и на сите граѓани кои живеат во нејзините граници.

Имено, во предложениот текст се вели дека во Република Македонија се регистрирани над 11.000 недвижни споменици на културата, потоа преку 4.000 археолошки локалитети, преку 1.700 цркви, а по мене што е позначајно што овие цркви имаат 150.000 м² фреско живопис со извонредни естетски, уметнички и историски вредности.

Голем број на класификациони објекти имаме на нашата територија, како мостови, урбанистичко архитектонски целини и да не набројувам понатаму.

Според мене, од особено значење претставува тоа што културното наследство не е сконцентрирано на едно место, туку е распоредено на територијата на цела Република Македонија, но секако на места како што Охридско - Струшкиот

регион, Пелагонискиот регион, како и Скопското подрачје имаме поголема концентрација на недвижно културно наследство.

Имајќи го во вид богатото културно наследство општа констатација е дека преземените мерки во поглед на заштитата особено на физичката заштита во досегашниот период не ги задоволуваа основните потреби и критериуми кое се рефлектира со повеќекратно негативни последици.

Сметам дека со ова понудено решение на Просторниот план ќе се подобри ситуацијата околу нивниот натамошен третман.

Ако се земе предвид дека планирањето на заштита на недвижното културно наследство е нераскинлив дел на планирањето на економскиот, социјалниот и просторниот развој на одделни подрачја неминовно се наметнува потребата од задолжителен третман за недвижното културно наследство во процесот на изработка на просторните планови на пониско ниво како што се просторните планови на општините, регионите, национални паркови и друго.

Во овој случај посебно треба да се обрне внимание при измената и дополнувањето на просторните урбанистички планови заради усогласување од аспект на заштита на недвижното културно наследство, заради зачувување на нивната културно - историска димензија и нивна натамошна соодветна презентација.

Всушност, како што и во самиот Просторен план стои една од целите на овој план, усогласување на методологијата, критериумите и поставката за валоризација на недвижното културно наследство на органите надлежни за нивната заштита заради класификација, категоризација и утврдување на соодветен режим на заштита на најзначајните регистрирани и евидентирани споменици и споменични целини.

Овде би сакала да истакнам, а се надевам дека ќе биде применето и земено во предвид во натамошниот Просторен план, со оглед дека и самиот претставува долгорочен документ кој ќе биде во употреба до 2020 година, дека е неопходно да се усогласи со терминологијата со онаа која се применува во Законот за културно наследство, што во овој момент не е случај и не се применува во Просторниот план, значи неопходно е терминологијата да биде воедначена со Законот за културно наследство, кој неодамна беше донесен во ова Собрание и да се исфрлат досегашните употребувани термини како што се споменик на културата и да се заменат со нови како што се споменични целини, културни предели, резервирана археолошка зона, културно наследство во опасност и тн., да не ги набројувам.

Значи, мојата сугестија беше во оваа насока, се надевам дека Министерството ќе го има ова во предвид, а со оглед на досега искажаното и од моите колеги од пратеничката група, сакам да кажам пратеничката група на Либерално демократската партија ќе го поддржи донесувањето на Просторниот план.

Ви благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Ви благодарам госпоѓо Топузова.

Повелете господине Даневски, бидејќи господинот Шаќири не е присутен, а по вас е пратеникот Томе Тромбев.

СЛОБОДАН ДАНЕВСКИ:

Господине претседателе, дами и господа пратеници, претставници на Владата на Република Македонија.

Несомнено дека како документи и како закон кој го носи Собранието на Република Македонија нема потреба да зборуваме за тежината што значи ова просторно планирање на Република Македонија, затоа што е даден временски рок некаде 20-тина и повеќе години, што значи директно ги засегнува сите сегменти на живеењето. Ние како современа држава мораме да водиме ред, да планираме, каде ќе се најдеме почнувајќи од најопштото, од најмалите сегменти на живеење и сугурно дека мора да се вклопиме во општата борба во светот, глобализација или опстанок како на планетата, така и на Република Македонија.

Ние можеме да зборуваме за многу аспекти и по многу теми, сигурно дека има многу допирни точки што не тангираат во дадениот момент на живеење да ги поврземе, но јас би се фокусираше и мојата дискусија би ја фокусираше на она што ни престои во идниот период. Мора да се вклопиме во идниот период на живеење, иако сме мала држава и ако гледаме преку бројки она што ни нудат стручните луѓе, беше кажано дека ова го изработувале 20-тина експерти, не се сомневам во нивната стручност и компетентност, им верувам, бројките ни кажуваат дека ни во Република Македонија во идниот период сметајќи со што располагаме во дадениот момент, Република Македонија не само како мала држава, туку е и сиромашна држава.

Посебна борба ќе се води во идниот период на живеење на прво место ќе доминира она што значи екологија. Некој ќе каже да, екологијата, но пред тоа треба да обезбедиме услови да стопанисуваме, да имаме раст, производство, индустриско производство, едноставно да ги ставиме во функција сите ресурси, како природни

така и други, да се ставиме во функција на преживување на нашите граѓани во идниот период.

Главната борба што ќе ни престои, сигурно е на планот на екологијата. Дадени се сегменти во Просторниот план на Република Македонија во делот на екологијата, но би рекол дека малку е обработена оваа тема каде може попрецизно да се уреди со тоа што ние како луѓе, како субјекти, како стопанства, како дел од едни, други, трети, сме загадувачи и уништувачи на природата. Мислам дека треба да има посебно внимание со посебни обврски во делот на она што ќе значи инвестирање, во делот на она што значи сите можни потенцијални загадувачи.

Она што постои како борба на планетата, борба за опстанок, тоа ќе биде водата. Можеме слободно да констатираме дека Република Македонија е и тука сиромашна држава, многу се сиромашни идните извори и перспективите за водотеците, количината на акумулациите, количината на водните ресурси, така што би инсистирал да се даде поголемо значење, но бидејќи се направени идејните контури на Просторниот план би се задржал во делот на Источна Македонија. Посебно би го задржал вниманието затоа што не би ја делел Република Македонија на Западна и Источна, гледаме низ бројки, кај Западниот дел имаме многу поголеми извори, поголеми акумулации, поголеми сливни подрачја, а за жал, во Источниот дел на Република Македонија каде сме многу сиромашни. Не само што сме сиромашни, туку со години се бега од финансирање и инвестирање во делот на водите во Република Македонија посебно во Источниот дел на Република Македонија. Не можам во било која прилика да не потенцирам, да не спомнам. До ден денес ние во градот Свети Николе, поминуваат 17 месеци, со една цистерна целиот град пие вода. Ние сега тука зборуваме за она што нас ќе не чека некаде 2020 година, а еден акутен проблем ние не сме го решиле во градот Свети Николе. Ние и ден денеска со една цистерна 15.000 граѓани, доаѓа и друго лето, температурите знаеме какви се во Одборот на вчеполието, ние имаме страшни проблеми. Некако бегло поминуваме на ова прашање.

Јас би се фокусирал во делот на оние можни инвестиции, посебно би го спомнал како еден стратешки значаен за Источниот дел на Република Македонија, почнувајќи од Крива Паланка, Кратово, Куманово, Свети Николе, тоа е сливот на реката Пчиња, акумулацијата Вакав, Крива Река. За познавачите и за оние кои се изготвувачи или за оние кои не ја познаваат проблематиката, во едни природни услови браната Вакав, ако е дадена и елаборацијата и елаборатот, мислам дека и

претстудија е направена, стои дека браната Вакав, природно би се правела вештачка брана со бетонска, со чело, челото би било 67 метри, круната би била 334 метри, што значи релативно мала брана, економски исплатлива, со тоа што би имало мала инвестиција. Таа би била бетонска брана и би имала, тука е дадено некаде 168, 166 милиони кубика проточна вода од која би имало искористување околу 150 милиони кубика, мислам дека не е добро даден податокот, направен е некој пропуст, имено станува збор за 188 милиони кубика вода, која ќе биде повеќенаменска, почнувајќи од чиста вода за пиење, наводнување, што ќе значи наводнување на Крива Паланка, наводнување на Кумановско - Липковскиот регион, наводнување на Кратово, Овчеполието комплет, Штип и идниот проект Мамутчево, значи затворање на Вардарскиот слив.

Значи еден огромен природен потенцијал кој би се искористил, што значи решавање на цел еден регион, комплетно Кумановскиот регион со Липково, комплетно Кумановска општина, некаде се предвидува таму дека може општина Куманово да има 11 милиони литра вода за пиење и некаде 30 милиони литра вода за наводнување. Да не зборуваме по општини, каде што има комплетно решавање на скоро сите општини, што ги набројав.

Би се фокусираше на вториот сегмент . Вториот сегмент ние тука сигурно мораме да водиме внимание за енергијата. Знаеме дека и тука Македонија како држава е сиромашна и Македонија треба да ги направи сите напори , не сакам сега да ја оптеретувам и јавноста и пратениците ако ги читам колку се , дека се 10 илјади и нешто ги давати , до 2020 ќе бидат 20 илјади и тоа не ги задоволува потребите на Република Македонија , затоа што секогаш имаме дефицит на електрична енергија и стои дека Македонија треба да размислува за алтернативните решенија . Во алтернативните решенија сигурно дека мора да ги спомнеме, сонцето, гасот, подземните води, термо водите и нешто што е пропуштено, мислам дека е направен голем пропуст што не е ставено, односно не е спомнато користењето на ветерот како природен ресурс . Мислам дека Македонија во делот од кај што доаѓам јас Свети Николе ако имаме 365 дена во година, 366 дена во овчеполието дува ветер. Што значи и еден повеше од тоа што има , а не е ставено, односно не е планирано ветерници. Ова некаде функционира многу добро, посебно во Холандија, Белгија, Германија и др. земји во Сандинавијата, каде што се работи , да не зборуваме за Калифорнија, каде што посебно внимание се обрнува на искористувањето на ресурсите, како што е ветерот. Инаку има и веќе заинтересирани фирми и

институции и невладини организации кои сакаат веќе да направат некои зафати, инвестиции, планирање, но за тоа немаме ние законска регулатива, која што ќе ги уреди, што значи она консекционирање што ние во Република Македонија немаме законска можност некое физичко лице да произведува струја, затоа што ние уште сега правиме напори дали треба или не треба да се приватизира ЕСМ имаме разни толкувања. Едните велат дека треба да се приватизира по еден или друг основ, а други да не се приватизира, но тоа ќе го оставиме за друга седница.

Кога зборуваме во делот на енергетиката, јас би напомнал, посебно би кажал за потрошувачката на топлинската енергија. Во наредниот период да се зголеми со просечна годишна стапка од 6,1% според она што значи ниска и 6,3% според високата варијанта на развојот. Ова го зборувам затоа што и ако сме ние сиромашна држава со електрична енергија, ние електричната енергија ја користиме таму каде што најмалку треба за греење, во грејната сезона. Мислам не сме толку богати за да ја користиме енергијата за греење. И за ова треба малку повеќе да размисли предлагачот и сигурно дека во делот на таквата мрежа мора да потенцираме дека приоритетите во делот на источната магистрала мора да се направи забрзување и треба во најбрзо време она што беше иницијатива на група пратеници од источниот дел на Македонија за ставање во функција на Магистралата.

Гледам во просторниот план каде што е дадено, дали е направена грешка, бидејќи во Делчево оној магистрален пат е изоставен. Дали е направена некоја грешка во системот на населени места или сообраќајни мрежи, дали е испуштено по грешка неznam, но Делчево и граничниот премин никаде го нема. Што значи Штип, Кочани. Делчево никаде го нема. Ова треба да стои како генерална забелешка, а е дадено тоа што до Ново Село е предвидено е во ред, но е направена грешка потенцирам по втор пат, значи Свети Николе, Штип, Делчево и граничен премин.

Во делот на воздушниот сообраќај, ние зборувавме, вчера носевме и еден закон за воздухопловството и не случајно тогаш спомнав со кои се ние имаме оптоварување со какви пречки живее и работи Скопскиот аеродром и тука се такстативно наброени оние постојни спортски аеродроми, мимо што се овие два аеродрома Скопје и Охрид, аеродромите служат за меѓународен воздушен сообраќај, кои се опремени комплетно со патеки и она што значи прием, определби, услови, ограничување сите видови авиони, вклучувајќи ги најтешките, постоја спортски аеродроми кои се во Скопје, Стенковец, Куманово, Ржановце, Битола, Логоварди,

Штип, Сушево и Прилеп, Мало Коњари, кои ги задоволуваат постојните потреби, но сигурно дека предлагачот треба да земе предвид барем два можни аеродроми, како алтернатива за меѓународен сообраќај. И вчера кога го носевме законот, генерална забелешка дадовме на членот 96 каде што концесиите од 7 години се мали и сигурно кога би дошол странски инвеститор би се запрашал дали би инвестирал во аеродром за 7 години. Ова го зборувам, предлагачите, особено Министерството за екологија да размисли за два можни алтернативни аеродроми, тоа би биле во Свети Николе, во овчеполието и Струмица, или во Пелагонијата да речеме во Битола. Сигурно дека имаме уште да зборуваме за просторниот план, почнувајќи за телекомуникациите, за радиосистемите, за поштенскиот сообраќај, можеме да зборуваме за многу, за животната средина, за природното наследство, за развојот на туризмот и организација на туристичките простори, но јас би скатил за да се чуе и друго мислење, би ги потенцирал овие мои укажувања до предлагачите дека во суштина е направен исчекор повеќе, би го поддржал, би гласал за овој проект со сите мои дадени забелешки и би констатирале сите дека Македонија е сиромашна земја, гледајќи она што е дадено преку бројките на овој закон за просторно урбанистичко планирање и сигурно дека ќе водиме војна во наредниот период за чиста вода за пиење и за енергетиката.

Би завршил како што почнав, голема борба ќе водиме за екологијата, затоа што Македонија како перспективна држава, ние знаеме дека не можеме да ја загадиме од индустриските капацитети, бидејќи 80% не работат, така сме еколошки чиста држава и да направиме напори барем ние луѓето да не ја загадуваме. Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Повелете г-дине министре.

ЉУБОМИР ЈАНЕВ:

Се јавив бидејќи она што г-динот Даневски конкретно го спомна, го има во просторниот план предвидено, меѓутоа, тој сигурно ја има копијата од геогравскиот приказ и таму не се гледаат овие патни правци, ние ги имаме во оригинална верзија во боја и убаво се потенцирани. Значи патниот правец, Штип, Кочани, Делчево, граница Република Бугарија е патен правец, магистрален пат. Проекција за патот Свети Николе наплатна рампа, Куманово е даден како магистрален пат проекција за 2020 година. Значи она што г-динот Даневски го зборува, токму е планирано во самиот просторен план. Понатаму, алтернативни решенија за аеродром. Има дури и

премногу, покрај постоечкиот има во Струмица, во Битола, во Охрид, потоа околу Куманово и самиот текстуален дел од просторниот план е потенцирано дека Скопскиот аеродром треба да се доопреми, односно догради, за да може да ги прима сите типови на авиони. Генерално, знаејќи го фактот дека во источниот дел на Република Македонија се кубури со вода за пиење, има една глобална проекција во тој плански период обезбедување на вода за пиење, токму во источниот дел на Република Македонија . За алтернативните извори на енергија каде што спаѓа и ветерот и таму во проекцијата е рапидно зголемување на употребата на тој алтернативен извор на енергија, со што сега веќе се прават подготовките, значи онаа нужна подготовка, изработка на атлас на ветришта, оние претходни испитувања кои што треба да дадат основа за развој на тој алтернативен извор на енергија. Значи всушност, тоа го има во проекција на просторниот план за 2020 година.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам, имате една минута г-дине Даневски.

СЛОБОДАН ДАНЕВСКИ:

Со сета почит би рекол дека е така, но ние знаеме дека во Свети Николе нема вода, иако знаеме дека е потпишан договорот со земање кредит од Јапонската Влада , проектот ќе се реализира во 2013 година. Како ќе преживееме ние во Свети Николе до 2013 година. Тоа е проблем. Мора да преживееме. Ова е планирано до 2020 година. А до 2013 година, како овие луѓе во Свети Николе ќе преживеат со една цистерна вода во летниот и зимскиот период. Мислам дека тоа е нонсенс. Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Повелете г-дине Тромбев имате збор, а нека се подготви пратеникот Хисни Шакири.

ТОМЕ ТРОМБЕВ:

Почитуван претседателе, почитуван министер, заменик министер, почитувани колеги и колешки пратеници,

Јас како и другите би сакал да го искажам моето задоволство што конечно просторниот план на Република Македонија се најде на пленарна седница на Собранието на Република Македонија . Инаку можам да кажам дека овој просторен план се работи од 1995 година, еве веќе 9 години поминаа а во 1998 година, овој просторен план беше во нацрт фаза, помината јавна расправа и на некој начин беше

спремен за ова денес што го имаме да разгледуваме предлог на просторен план. Меѓутоа, претходната Влада не најде храброст да го донесе овој просторен план, не знам од кои причини. Ние слушнавме и одреден нивен коалиционен партнер дека тие биле причината зошто просторниот план во тој период не се донел. Меѓутоа, за среќа еве денес го имаме на пленарна седница и може да дискутираме по него.

Јас во мојата дискусија нема да се поделба на различни сектори меѓутоа ќе се задржам на значењето на просторот, на значењето на просторното планирање за инвестициите и за севкупниот развој на Република Македонија.

Просторот е еден од највредните но истовремено и многу чувствителен ресурс кој може да се остварува на постојаниот општествен развој и заради ограниченоста на неговата големина, мора да му се посвети особено внимание.

Во изминатите фази на општествениот развој, не била доволно развиена свеста дека просторот е ограничено и тешко обновливо природно добро. Најчесто бил искористуван како потценета суровина, без поголеми ограничувања и без разлика каков е неговиот капацитет за прифаќање, па затоа просторот е рангиран како еден од 7-те најголеми проблеми на денешниот свет.

Оптимистичката филозофија на развојот заменета е со филозофија на песимистички пристап за иднината. Тоа значи дека погледот од долгорочен е свртен кон краткорочен хоризонт и дека вербата во развој, без препреки е заменета со сознанието на растечкиот број на препреки и се пократка временска одалеченост меѓу праговите на оддалечување.

Просторот во одреден временски период може привремено или трајно да ја промени функцијата на човековите активности, обликот, начинот на користење, вредноста и други обележја. Затоа просторот и времето се општи ресурси многу битни за егзистенцијата и развојот на човечкото општество.

За разлика од класичната апсолутна теорија на просторот, или Њутновата концепција на тродимензионален координатен систем, релационата теорија го третира просторот и времето како систем на уредување на односи.

Феноменот на просторот и неговата специфичност ја наметнуваат неопходноста од широк опфат на просторно уредување на комплексот на физички ресурси создадени од човековите активности, или создадените вредности и дадености во нивното опкружување, а тоа се природните вредности.

Просторот во овој документ се разгледува и како вредност. Просторот има три својства. Просторот е конечен т.е, тој е зададен, тој е ограничен, просторот е необновлив и просторот е делив помеѓу поголем број на корисници.

Конечноста лежи во фактот дека просторот е физички детерминиран. Ограниченоста на просторот произлегува од односите помеѓу развојот и просторот. Имено, својствата на развојот на населението и производството се наоѓаат во неговата неограниченост. Тие две спротивставени својства развојот и просторно, покажуваат дека конечноста на просторот ја одредува конечноста на развојот, па со самото тоа и неговата вредност за севкупниот развој.

Просторот се појавува на пазарот, во облик на Пазар на земјиште. Тоа вчера го разговаравме. На врвот на пазарот се соочуваат употребната и пазарната вредност на земјиштето, најчесто во вид на спротивставување помеѓу нив.

Таа спротивставеност што се појавува на пазарот со земјиште, често е извор на судир на интереси. За употребување и користење на просторот решаваат голем број на субјекти, а тие субјекти имаат различни интереси во користењето на просторот и различна економска моќ. Причини за судирот на интереси се различни и повеќе слојни. Тука има судир настанат со спротивставување, надредување над индивидуалниот, над општествениот интерес, судир настанат со фаворизирање на краткорочните пред долгорочните интереси, судир настанат заради начинот на користење на просторот, кој е спротивен на природната предодреденост и судир помеѓу вредностите на економските ефекти во користењето на просторот и вредностите кои произлегуваат од хумани, рационални или еколошки аспекти на користењето на просторот.

Затоа, во процесот на планирање важно е истовремено, да се набљудуваат сите компоненти на просторот, како и нивните меѓусебни односи и процеси, бидејќи се комплементарни, или дури иднетични. Но, секако, просторот живее, а планирањето на просторот претставува комуникациски канал меѓу можностите и потребите на неговиот општ развој.

Со планирањето се обезбедува благовремено влијание врз трансформациите во живеењето на самиот простор.

Просторното планирање е најстар облик на планирање. Современото просторно планирање без оглед на тоа што негов основен предмет е уредување на просторот го темели своето планско решение на елементите на економскиот развој, социјалните потреби и вреднувањето на природните состави. Просторното

планирање и во Република Македонија има корени. Во 1982 година за прв пат е направен просторниот план на Република Македонија..

(Ја покажува книгата на пратениците)

.. тоа е оваа книга која што ако ја разгледате ќе видите на првата страница има печат “Службена тајна”. Значи овој документ во претходниот период беше службена тајна, меѓутоа, за разлика од тогаш сегашниот просторен план ќе има јавна улога. Од тој период, од 1982 година во Република Македонија се развива и дејноста просторно планирање и се развива една плејада на успешни просторни планери. Просторното планирање се темели на сеопфатно осмислување на просторот заради создавање на подлога за најповолно подарување на природните и ентропогените добра и пронаоѓање на решенија кои ќе овозможуваат подобрување на техничките и општествените инфраструктури во дадени природни, општествени и економски услови.

Особен акцент се става на предвидување на идните развојни потреби, при што посебно мора да се респектираат специфичностите на просторот и резултатите од истражувањата на демографските движења. Просторното планирање може да се смета еден вид на мост помеѓу стратегијата на општиот развој и нејзиното просторно и техничко оживотворување во зададениот простор. Просторното планирање особено развојното е сеопфатно бидејќи утврдува и анализира голем број на податоци за се што е во просторот. Потоа споредбено, бидејќи е насочено кон утврдување на влијанијата меѓу макро и микро нивото со акцент на општествено економските показатели, потоа интегрално бидејќи се потпира на поврзување на просторното планирање, заштитата на околината и економските показатели интегрирано бидејќи ја нагласува потребата од истовремено поврзување на планирањето, управувањето и владеењето со ресурсите на просторот и на крајот регулаторно бидејќи тежнее кон ускладување на функциите во просторот.

Планирањето на ниво на државата не е детално дефинирање на појавите што треба да се случат, нивната големина, нивната природа или условите во кои појавите треба да настанат, туку тоа е рамка која ќе овозможи насочување на појавите кон саканиот правец. Се осмислуваат просторно физички промени, се определуваат социо-економските или општествените и се прави избор од можните опции за развој.

Просторот како универзална категорија е суштествена одредница на државата и како таква е предмет на најважниот процес на развој, а тоа е процесот на планирање.

Поаѓајќи од основните определби на Република Македонија за приближување кон законодавството на Европската Унија, а имајќи ги во предвид обврските кои како држава таа ги има преземено со пристапување кон одредени меѓународни договори и конвенции едноставно се очекува да се воспостави нова филозофија во создавањето на одредениците на просторот и во правно техницистичка и во практично теоретска смисла.

На најопшто ниво на современата опсервација како четврта димензија на просторот е неговата одржливост. Одржливиот развој мора да биде заснован на ускладување на барањето на околината со посакуваниот економски развој и демографските движења која веројатно ќе има пресудно значење. Еден од предусловите за одржлив развој е примена на интегралното планирање кое вклучува општествени, стручни, технолошки, материјални и други релевантни околности.

Главната цел на интегралното планирање, создавање на услови за одржлив, постојан, траен, урамнотежен развој така што просторот и природните ресурси нема да се искористат во целост за денешните генерации, туку на идните генерации ќе им остане во наследство квалитетен и зачувам простор нужен за нивниот живот и понатамошен развој.

Сосема е јасно дека патот кој треба Република Македонија да го помине за да постигне одржливост на развојот е многу покомплексен од она што на глобално ниво е антиципирано. Документот “водечките принципи за одржлив просторлив развој на европскиот континент” наметна потреба од создавање специјализирани структури за аналитичка проценка на аспектот на актуелноста и компатибилноста на Република Македонија со непосредното опкружување и со Европа. Констатирано е дека треба да се создадат и инструменти во форма на нормативи, нормативно утврдени стимули и санкции за одржливиот развој зависно од односот на конкретните програми и проекти, односно создавање на критериуми за погодноста и приоритетноста на одредени проекти. Всушност ова Собрание за да обезбеди одржлив просторен развој на државата свесно дека финансиски средства нема доволно бара од планерите да градат и предлагаат приоритетни критериуми обезбедувајќи поднослива прифатливост на пооделните политики и развојни програми. Најголем дел од управувачките активности во областа на просторниот

развој се насочени кон артикулирање и решавање на конфликтите кои настануваат помеѓу разни актери во користењето на просторните ресурси.

Драги колешки и колеги,

Познато е дека случувањата на овие простори ја сместува Македонија во помалку стабилните региони во светот. Така да таа често е посочена како простор со можна дестабилизација. Опстанокот на оваа држава зависи од нејзината способност да ги привлече компаниите за трансфер на капитал, затоа што всушност парите се силен стимул за спречување на војните. Во светот капиталот се генерира, се создава мобилен капитал кој претставува река на пари што трага по нови добовки. Менаџерите ги насочуваат напорите надвор од своите политички граници, барајќи простори, токму како што е Република Македонија. Секако постои свесно за создавање на нов вид на колонијализам од страна на финансиските моќници заради што е битна претпоставката. Со нашето одмерено делување да се извлече што повеќе корист од таа неминовност.

Со анализа на економските показатели за ситуацијата во Македонија се доаѓа до следните констатации:

Во последните години опаѓа бројот на нови зафати и проекти. Повеќе од 80% од опремата се смета за застарена, учеството на инвестициите во општествениот производ изнесува само 12% во 1997 година, наспроти 40% во 1972 година. Структурата на фиксниот капитал е над 60% во градежни објекти, што е многу повеќе над светските стапки кои се движат околу 45% и тн, и тн.

Сето изнесено обврзува за превземање одредени нови активности иако не е направено организациско технолошко реструктурирање што би овозможило да во сферата на планирањето може да се делува со нови репери и принципи. Развојот на државата токму низ овој план го осмислува и координира Владата низ овозможување на што повеќе инвестирање. Тоа пак подразбира потполно отварање за странски вложувања и нивно стимулирање, секако во границите на логичност.

Но во оваа прилика се апострофира потребата од брзо, конкретно и оперативно делување. Во контекст на новите собитија, на овите простори со просторниот план се прави мал обид за придонес за глобалниот развој на земјата, а пред се во создавањето на погоден простор за привлекување на странски инвестиции, простор со нов идентитет. Ова позитивна декларативност, полка и тромо станува оперативна, така да во сферата на интересите во градежништвото. Веќе се прават големи напори за создавање на транспарентен и

софистициран амбиент за проектирање и градба на странски инвеститори. Символи на ова време што го живееме се парите и информациите. А нас во светската информациска трка скоро и да не нема. Во ерата на снагата на информацијата да се биде непознат е грев. Така да крајно логичен е предлогот низ поагресивна пропаганда да се покаже што и како нуди Македонија. Во таа смисла би требало да се следи агресивната, сериозна, осмислена и кохерентна промоција на просторниот план на Република Македонија и преку него поинтензивно претставување на државата во меѓународните медиуми. Во таа смисла крајна цел на планот е понудување на коректна сигурност и привилегија на странскиот инвеститор, тој да се информира, тој да се мотивира, да делува долгорочно, да се задржи и на крајот да оствари профит.

Почитувани пратеници,

Основен принцип, кој треба да се почитува во спроведувањето на просторниот план на Република Македонија е висок коефициент на корелација помеѓу објективната реалност, нејзината планска претстава и остварувањето на поделните политики. Секоја држава во процесот на својот развој, перманентно бара динамичка рамнотежа помеѓу своите потсистеми, така да е логична потребата од повремено преиспитување на постапките, принципите, ставовите. Време на неизвесности, наметнува дури и потреба од разлгедување на нови различни обрасци на планирање, а флексибилноста и постојаното проверување и дополнување на планот е основа на негово здраво спроведување. Изнесеното, ја поткрепува и илустрира намерата да низ нов активен однос кон документите каков што е овој се разрешуваат сублимираните барања и новите елементи на времето што се живее. Во фаза на оживотворување на планот, најважна активност е трајното следење на реализацијата на планот, развојот на поедини појави воочувањето на препреките, или изнаоѓање на подобри просторни решенија, преку подетално планирање. Следењето на реализацијата на планот е исто толку сложена активност колку и самата изработка на планот. Бидејќи учесниците во таа работа мора добро да ги познаваат појавите, меѓусебните односи, прагот на ограничување, пореметувањата, врз основа на што се подготвува основата за одлучување.

Следењето на остварување на планот како активност е тесно поврзана со активноста на управување со развојот. Без управување со развојот се претходно направено станува бескорисно и недовршено. И во оваа прилика како човек што одреден временски период ја раководеше изработката на Просторниот план, би

сакал да му се заблагодарам на сите оние поединци, институции, Јавното претпријатие за просторно и урбанистичко планирање и се разбира на самото Министерство за изработката на овој Просторен план кој што како што кажавме е највисок документ за просторниот развој во Република Македонија.

И за крај да кажам дека пратеничката група на Социјалдемократскиот сојуз со особено задоволство ќе го поддржи овој Просторен план.

Ви бхлагодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Ви благодарам господин Тромбев.

Навистина ве исслушав внимателно, од еден од ретките настапи кои што имаат и свој теоретски и експертски пристап, дури филозофски, и ако е филозофски јас филозофски не се слагам дека просторот е ограничен. Практично тоа значи дека ние се откажуваме евентуално да ги следиме и планените можеби.

Повелете господине Хисни Шакири, имате збор, а потоа нека се подготви пратеникот Абдилаќим Адеми.

ХИСНИ ШАЌИРИ:

Благодарам господине претседател, почитувани пратеници, почитувани сите вие што сте во оваа сала, почитуван министер,

Пред нас имаме комплексно значење, едно општо прашање кое што е во однос на сето она што е интерес на оваа држава. Јас оваа проблематика ја гледа како прашање што е просторот. Господинот Томе Тромбев се обиде да даде едно разјаснување околу просторот. Просторот јас го гледам како географска целина на територијата на Република Македонија. Во рамките на ова територија, ние што предвидуваме, значи во перспективата и како планирале луѓе кои што се експерти во оваа област, како го планирале развојот на државата како од економски аспект така и од другите аспекти кои што се многу значајни и вистина е дека Република Македонија имала просторен план и порано, меѓутоа за разлика, овој просторен план од другите е такав што Македонија донесува еден просторен план кој што е во момент, кога Македонија е независна, во времето кога навистина има многу поголеми обврски и е директно ангажирана во многу процеси кои пред актот на независноста не ги имала значи сите овие обврски. Државата како таква треба да има предвид кога се работи за овие прашања треба неопходно да има еден професионален пристап и сигурно во оваа насока се работело со самиот факт што се нагласи дека просторното планирање како проект бил уште од 1995 година, се

разгледувал, имало проценки, забелешки и бил на јавна дебата, меѓутоа мене ме интересира колку се заинтересирале, колку работеле луѓето кои што се експерти и кои што имаат повеќе искуство во таа насока. Јас сум длабоко убеден дека просторното планирање претставува значаен стратешки документ и долгорочен документ за Република Македонија.

Просторното планирање има основа во Уставот на Република Македонија кој што е неоспорен факт како и во статистичките податоци околу демографските приближување и територијалната поделба, организација која што ја имаме како процес кој што сега засега е многу значаен за Република Македонија.

Просторното планирање првенствено би требало да се заснива во уставните промени од 2001 година. Треба да го има предвид развојот и перспективата во Република Македонија во целиот територијален простор, како во економски аспект така и во аспект на инфраструктурата, во аспектот на развој на слободните зони кои што се сега засега многу актуелни и имаат своја тежина бидејќи честопати ни се случило да слободните зони ги предвидуваме во местата каде што имаме инфраструктура иако можеби во иднина, во перспектива овие слободни зони ќе претставуваат токму пречка за ова планирање кое што денеска го планираме. Значи во перспектива, колку сме во состојба да ова планирање го правиме да во иднина немаме пречки и да не предизвикуваме ситуации кои ќе не донеса во ситуација да можеби и самите институции на оваа држава се соочуваат и да не бидат во состојба да ги почитуваат целосно законите. Ова е едно многу значајно прашање. Потоа имаме многу други прашања и за сите нема да имаме време да ги споменеме.

Јас би сакал да се сконцентрирам само во еден предмет, што е за мене значаен, посебно развојот на инфраструктурата, и само ќе ја опфатем димензијата, патниот развој. Македонија како држава, моите убедувања се такви, можеби мислам дека и не грешам што се однесува на развојот на патната мрежа, значи магистралниот и тој што е меѓународен, мислам дека тука не заостануваме имаме значаен чекор кој што сме го фатиле во оваа насока и имаме развој во оваа насока. Можеби неможе да се споредиме со државите кои што се веќе развиени, меѓутоа, имајќи ги предвид државите во Балканот, Македонија зазема значајно место што се однесува на патиштата кои што се од меѓународен карактер, меѓутоа, кај регионалните и локалните патишта имаме низок развој и мислам дека во оваа насока треба да се работи и токму кога сме кај овие патишта, посебно регионалните, меѓутоа би интервенирал и кај тие што се од магистрален карактер.

На пример, колку овој проект се заинтересирал во оваа насока во 20-те години кои што се предвидуваат Македонија како независна држава да оди во согласност со барањата на Европска унија и бидејќи ние сме самите заинтересирани за да се интегрираме во Европска унија и работиме во таа насока, покрај многуте закони кои што се поврзани и претставуваат услов за Македонија за да може да се интегрира во Европска унија, јас мислам дека и просторното планирање е еден значаен документ и ја има својата тежина во оваа насока. Затоа што токму во овој документ се поврзуваат многу закони, акти и подакти кои што се во однос на интегрирањето во Европа. Во оваа насока би сакал да нагласам за да немаме пречки во иднина, значи отварање на пограничните премини, затоа што тоа е дел од економскиот развој на Република Македонија и многу значаен дел, посебно поврзувањето на Македонија со соседните држави, комуникацијата на Македонија како од економски аспект и другите врски кои што се многу значајни со соседните држави. На пример, мене ме интересира бидејќи самиот сум од Куманово, ме интересира во оваа насока треба да се ангажира Владата на Република Македонија, меѓутоа треба да се повика и да се заснова на просторниот план за да во иднина се направи директно поврзување со Косово од Куманово. Тоа е многу значајно поврзување и мислам дека има тежина во економскиот развој на самиот град Куманово и на целата зона, бидејќи знаеме дека се одржале неколку средби на регионално ниво на началниците на општините од Куманово, Прешево и Гнилање. Значи, целиот интерес на овие средби бил за понатамошниот развој на оваа зона во економски развој, културен аспект и многу други прашања кои што се од стратешки интерес за жителите на тие места од двете страни, значи и од Косово и од другата страна од Република Македонија. Во оваа насока колку ќе се ангажираме и овој Просторен план колку го предвидува ова прашање во иднина да заземе конкретни чекори, значи да не биде само сега кога имаме интерес само во тој дел, туку целото ова прашање кое што треба да се третира на еден професионален начин со сите соседни држави, затоа што самиот економски развој ни наметнува едно такво прашање. Ние сега во оваа насока многу малку сме работеле во однос на другите просторни планирања што сме ги имале имало многу мал интерес и затоа ја имаме оваа состојба, бидејќи често паѓа во очи во оваа насока дека граѓаните на Република Македонија за да направат нешто во оваа насока, за да се ангажираат принудени се да инвестираат повеќекратно, многу повеќе пати отколку што оваа инвестиција или овој трошок би бил многу поредуциран доколку би имале еден правилен пристап и една визија во иднина.

Има многу други прашања кои што се поврзани со овој проект. Јас да ви кажам право и со развојот на инфраструктурата кое што прашање само општо го опфатив, јас опфатив само еден сегмент кој што е многу значаен за понатамошните придвижувања околу интегрирачкиот процес на Република Македонија во Европската унија. Постојат и други прашања што се однесува на Просторното планирање. Зошто да не кажам во оваа прилика ние треба да имаме предвид еден модел на развиените држави, државите кои што имаат традиција. Многу западни држави направиле едно планирање кое што токму е погодено и тоа од пред 200 години, а можеби и повеќе. И во овие услови на развој, на динамичен развој, во овие услови на едно исклучително големо придвижување, денес тие немаат проблеми во таа насока. Значи, не се соочуваат со проблеми кои што се пречка за економски развој, се пречка за развој на инфраструктурата било во градот, урбанизираните места, или во руралните места. Во оваа насока толку биле внимателни и ова прашање, оваа проблематика ја фатиле толку со сериозност уште од порано отколку што сме ние сега во состојба ова прашање да го простудираме добро. И сега бидејќи се предвидува за 20 години а и повеќе овој документ да биде и еден погоден документ и за многу други генерации кои можеби, да не кажам дека некој ќе биде пречка, туку да даде позитивни проценки. Јас нема да ви одземам многу време, меѓутоа значајно е едно прашање.

Во оваа насока би сакал да не направиме некој пропуст кој што во иднина ќе не чини многу со самиот факт што се работи за значаен документ, со самиот факт што врз основа на овој документ кој што денес ние ќе го усвоиме зависи целиот економски развој, се што е интерес на граѓанинот на Република Македонија. Јас мислам дека тоа постои во овој акт кој што ние денес, дали ќе стигнеме, меѓутоа сигурно ќе го усвоиме овие денови. Затоа би сакал овој документ кој што ќе го усвоиме да биде во функција на сите граѓани, во функција на развојот на Република Македонија, во функција на интегрирачките процеси, во функција на сето она што го нарекуваме перспектива на генерациите кои што ќе доаѓаат во иднина и генерациите кои што се денес. Само тоа мислам дека има основа и од научен аспект и од професионален аспект. Прашањата кои што сега засега се евидентни, ние знаеме дека се големи, се нагласи, се кажа што е, значи, акумулирањата на водите, питките води, не сакам да навлегувам, тоа се прашања кои навистина бараат повеќе време. Меѓутоа, да бидеме порационални и да имаме обзир кон времето. Јас ќе завршам со една порака, значи тоа што го предвидува овој Просторен план би сакал во иднина

да биде инкорпорирано во сите други акти кои што се во однос на овој документ, а тоа се многу други правни акти кои што произлегуваат од институциите на оваа држава кои во согласност со оваа програма, или ќе го наречам долгорочен проект на овој Просторен план да бидат и другите акти кои што го помагаат спроведувањето и имплементирањето на овој значаен документ.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Има збор г. Абдилаким Адеми.

АБДИЛАКИМ АДЕМИ:

Благодарам господине претседател,

Поаѓајќи од фактот дека Просторниот план на Република Македонија претставува многу значаен стратешки долгорочен развоен и стратешки документ. На надлежната комисија се презентираше овој документ и се дискутираше сеопфатно еве, и денес по презентирањето од страна на министерот за животна средина и просторно планирање, ние дискутираме за овој многу значаен документ за Република Македонија и документ кој заслужува поголемо внимание. Сега веќе како што е познато Просторниот план на Република Македонија беше усвоен во 1982 година и планиран до 2002 година, што значи дека од 2000 година до моментот на усвојување на новиот Просторен план постои еден вакуум кој остави простор за манипулирања и злоупотреби во оваа сфера. Исто така, тоа што можеше да се забележи во Просторниот план од 1982 година е и тоа дека на овој план му недостигаше законот за спроведување на Просторниот план што претставуваше и пречка за целосната реализација на Просторниот план од 1982 година. Сега заедно со просторното планирање имаме и Предлог за донесување на закон за спроведување на Просторниот план на Република Македонија. Потребата за подготвување на Просторниот план произлегува од социополитичките настани и економските промени во државата, како и од уставната обврска која ја имаме за усвојување на Просторен план, но и од рedefинирањето на определбите, концепциите и ориентациите кои произлегуваат од Просторниот план од 1982 година. Имајќи ја предвид оваа стратешко развојна конотација на просторното планирање, со него се поставуваат основните принципи и со изминување на времето тие основни цели кои се поставуваат со овој план треба да се реализираат. Освен овој стратешко развоен карактер, Просторниот план има и просторен интегративен карактер што всушност претставува, е и негова примарна задача. Главната цел на овој план е реализација на повисоко ниво на функционалниот простор и обезбедување на услови за

инфраструктура и интегрирање со соседните земји, и со земјите од Европската унија. Тоа што треба да се обезбеди со овој Просторен план е да се постигне едно намалување на регионалната диспропорција што би подразбирало квалитативни измени во просторната структура, како и во економската и социјалната. Ова пред се во областите со економска и социјална дисфункција, што всушност значи хомогена распределба на институциите од сите нивоа во сите региони. Оваа распределба на институциите преку Просторниот план за кој ние дискутираме и кој на крај верувам дека ќе биде усвоен со целосна поддршка од сите парламентарни групи се постигнува со формирање на макрорегиони кои се три: Битола, Штип и Тетово, а Скопје се претставува како републички центар. Потоа, продолжува со микрорегиони. Оваа распределба на институции во макрорегиони и микрорегиони се прикажува во табелата 37. Таму се предвидуваат главните институции, јавни институции од сите области како на социјалната заштита, образованието, здравствената заштита, културата и други. Најакутниот проблем со кој се соочува Република Македонија е проблемот на заштита на животната средина и преработката на отпадоците. Во моментот може да кажеме дека целата територија на Република Македонија личи на една голема депонија, додека пак предвидените депонии за собирање на отпадоците воопшто не ги исполнуваат условите и стандардите предвидени за една депонија. Иако за решавањето на овој проблем се предвидува формирање на регионални депонии, сепак мислам дека на овој проблем треба да му се даде приоритет од страна на надлежните органи. Тука ќе ги спомнам двата града кои во моментот се соочуваат со овој проблем за кои сеуште нема решенија, тоа се Гостивар и Тетово. Да ве потсетам на минатогодишната криза кога градот Тетово се претвори во една голема депонија и каде граѓаните на овој град се соочуваа и со опасноста од ширење на некоја епидемија. Воопшто не е подобра состојбата и во другите градови. Во последниве денови сведоци сме на поплавите кои се случија во определени региони во Република Македонија. Овие поплави освен атмосферските прилики за влошување на ситуацијата влијаеше и лошата инфраструктура, како и коритата на реките кои се влеваат во тие села. Тука ќе го спомнам коритото кое минува низ Полошко, како и коритото на реката Вардар кое минува низ селото Јегуновце. За штетите кои ги предизвикаа овие реки, сигурно дека ќе говорам на идната седница кога ќе биде на дневен ред информацијата за последните поплави. Тоа што треба да се истакне во овој момент околу овој проблем е дека треба да се преземат предвидените мерки со ова просторно планирање за изградбата и

санирањето на каналите за наводнување и коритата на реките кои секоја година предизвикуваат непредвидливи штети за граѓаните.

Што се однесува од аспект на културното наследство на овој план се дава простор и можност секоја етничка заедница да ги развива и негува културата и традицијата која тој ја чувствува како своја. Исто така и во другите области опфатени со овој Просторен план се даваат насоките за развој, реализација на целите поставени од самиот Просторен план. Тоа што може да се забележи во Просторниот план од страна на Владата, односно Министерството животна средина и просторно планирање јасно се гледа општиот пристап во сите најзначајни области за развојот на државата. Ние сметаме дека овој Просторен план претставува добра основа за натамошен развој во сите области и димензии. Затоа ние ќе го поддржиме и ќе гласаме за усвојување на овој Просторен план.

И на крај го поздравуваме Министерството за животна средина и просторно планирање за придонесот даден кон подготовката на овој Просторен план. Остануваме со надеж дека ова што е истакнато во Просторниот план и ќе се реализира до крај.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Има збор госпоѓа Ристана Лалчевска.

РИСТАНА ЛАЛЧЕВСКА:

Благодарам господине претседателе, колеги и колешки пратеници, претставници на Влада,

Би сакала да изнесам некои свои видувања околу Просторниот план кој е еден развоен документ за подолг временски период, односно една развојна ориентација за Македонија за следните 20-тина години. Меѓутоа во интерес на времето и во интерес на тоа што повеќето сегменти од Просторниот план веќе беа покриени со дискусиите на колегите пратеници. Јас би се задржала исклучиво само на еден сегмент, односно на сегментот земјоделство, и она што значи планирање во овој сегмент и производството, ценам дека е многу важен сегмент за Република Македонија, бидејќи тоа е производството на храна и би требало да дадеме голем акцент на земјоделието. Таму се планирани разни промени во земјоделското производство, пренамена на локации, на користење на земјиште итн, па околу тоа би дебатирала. Самите промени во земјоделското производство, локацијата и изборот на културите не е и не може да биде определба и норма на Просторниот план, туку тоа може да биде резултат на исплатливост и повисок профит. Владата доколку сака

да изведи пренамена на производството треба да стимулира одредени култури преку субвенции и други методи, а самата пренамена ќе се изврши спонтано со иницијатива на непосредните производители. Поделбата на региони и на десет микрорегиони по себе не доведува до целта, а целта е високо интензивни системи на градинарство, индустриска култура, туку до ваквата цел ќе доведе поволно кредитирање и други укинувања на трошоците за земјоделското производство и секако сигурен, но и поволен пласман на добиениот приноси. Земјоделците и производителите веќе во доволна мера се запознаени со капацитетите на своите површини и нивната подобност за одредени култури и само конкурентниот пазар ќе биде единствениот моќен двигател кој би можел да ги убеди земјоделците да ја извршат промената во изборот на културата која е застапена на нивните површини. Сосема е точно дека земјоделското производство треба да биде извозно ориентирано поради богатите приноси кои се добиваат на ова наше поднебје. Меѓутоа, во производството и самата презентација и пласман на нашите производи неопходно е запазувањето на стандардите во однос на калибражата на производството и методите на производството, бидејќи голото производство не е адекватно на европскиот пазар. Таквото производство Европа не ни го прифаќа. Ориентацијата кон зголемување на површините под лозја и овоштарство која е предвидена во планот секако е за пофалба. Меѓутоа, лозјето бара повеќегодишна инвестиција без непосреден брз профит и изискува стручно познавање за оптимално искористување на гроздовите плодови. Идентична е ситуацијата со овоштарството кое исто така бара инвестиции, а нивната исплатливост ќе се види после определен број на години. Сега тука се поставува прашањето како ќе се оствари тој Просторен план ако не постојат модалитети на иницирање на овие промени.

Секако, со сегашните скапи кредити ретко кој би се нафатил на вакви ризични инвестиции. Потребата за изградба на капацитети за длабоко замрзнување, е секако насушна потреба и тие се повеќе од потребни во земјоделските реони, а истовремено и крајно време е производитите да бидат преработувани, а не само извозувани во земји од каде ги добиваме назад во форма на фабрички производ со неколку пати зголемени цени. Во вакви региони, неопходно е создавањето на инфраструктурата која ќе овозможи брз прилив на производитите, што ќе го намали и дури спречи нивното калирање и губење од квалитетот.

Досеганите настојувања да се направи еден карбоаеродром во Струмица, во Струмичкиот регион останува безуспешни, поради немање разбирање од

Владините институции, а сега просторниот план го опфаќа градењето на таков аеродор. Истот така се планира и градење на железница Штип-Струмица, со што би се олеснил транспортот на производите, со што би се намалиле трошоците кои би се одразиле на нивната пониска цена и поголеми извозни можности, и на крај поголема конкурентност на поширокиот балкански пазар. Сите овие скапи проекти, кои се наведуваат во просторниот план се навистина потребни. Меѓутоа, попотребни се реални модалитети за нивни остварувања. Опслужувањето на вакви модели инфраструктури, само по себе допридонесува за поголемо вработување на соодветен стручен кадар, со што би се намалил, би се спречил до некаде одливот на мозоци кои во самиот просторен план се многу често споменувани. При градењето на таканаречените сообраќајниоски, неодминливо е прашањето дали се има соработувано на регионално ниво и дали се проверени можностите за добивање средства од европските фондови, имајќи го предвид нашиот стремеж кон полноправно членство во Унијата и дали се користени таквите искуства, да речеме, на една Бугарија, која доби огромни средства за развојот на нејзината инфраструктура. До колку, не постојат разработени планови за тоа како да се остварат овие плански определби, овој просторен план, за жал морам да констатирам, барем во овој сегмент ќе личи на една приказна која ќе ја раскажуваме во идно време.

Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНВОСКИ:

Благодарам госпоѓо Лалчевска.

За збор се јави господинот Коце Трајановски.

КОЦЕ ТРАЈАНОВСКИ:

Јас би сакал да кажам неколку зборови, неколку реченици во врска со просторниот план на Република Македонија. Просторниот план на Република Македонија претставува една просторна организација на државата и концепција за развој во одредени области во кои е поделена Република Македонија според просторниот план и тоа до 2020 година.

Претходниот просторен план е донесен 1982 година, со проекција до 2000 година. Значи, во 1995 година отпочнати се подготовките на воој просторен план, кој што ќе важи до 2020 година и еве се прави повеќе од 3, 4 години. Сигурно, тоа зборува за значењето што го има овој документ за развојот на Република Македонија. Евидентно е дека во Република Македонија во изминатиов период има

многу нерамномерен развој меѓу регионите и несоодветен развој меѓу одредени области , кои што би требало да значат живот во Република Македонија. Сопросторниот план се обидува сето она што не е постигнато во претходниот и можностите и правците во кои треба да се развиваме во следниот период да бидат вклопени во овој просторен план со кој треба да се развие Република Македонија до 2020 година. Значи, со овој план треба да ги усогласиме т.е. да овозможиме исти стандарди и услови на живеење во сите делови од Република Македонија, а во пракса т.е. денеска тоа не е така и затоа му дава посебна тежина на изготвувањето и реализацијата на овој просторен план. Инаку, ние сме свесни дека до сега Република Македонија планирањето не ни е некоја непозната, туку напротив ни е во донесувањето на плановите сметам дека сме многу изверзирани. Меѓутоа, она што загрижува во Република Македонија е реализирањето на тие планови, а конкретно и за овој просторен план што треба да важи до 2020 година, ние треба да тежиме овој план да биде исполнет во огромен процент, бидејќи досегашното исполнување на плановите во сите области, па вклучително и во оваа област, сметам дека е со многу мал процент. Инаку, поради тоа можеби еве во Република Македонија тој нерамномерен развој кој што сега е факт во Република Македонија, концентрацијата на населението во Скопје и во другите поголеми градови на Република Македонија и иселувањето на помалите населени места и помалите градчиња и мигрирањето кон овие градови, како на населението така и на стоанските индустриски објекти ислучно, ја направи Република Македонија како држава со нерамномерен развој и нормално тоа за себе носи последица на сите други области во живеењето на граѓаните на Република Македонија.

Инаку, би сакал да кажам и неколку конкретни работи кои што ги имам за просторниот план на Република Македонија. Имено, ќе се задржам на страница 26, каде се предвидува развојот на живинарството во Република Македонија и се вели: “Извесно зголемување е предвидено и во развојот на живинарството и тоа кај бројто на кокошките носилки за 26% и воведување на бојлерско производство на ниво од 10 милиони бројлери годишно”. Сакам да напоменам дека во 2001 и 2002 година во Република Македонија имаше околу 2 милиони кокошки носилки, додека сега таа бројка е спуштена на околу 800 илјади, а сега се зборува дека е намалено пвоеќе од 50%. Значи, од овие 800 илјади , со 26% доколку се зголеми, во тој случај ќе биде испод милион кокошки носилки, што не е ни скоро 50% од она што го имавме во 2001 и 2002 година. Затоа, јас би дал едно сомневање дали ова навистина добро

проектирана бројка , особено што зборуваме дека тоа ќе биде до 2020 година. Тоа значи не следна година, туку за 15 години ние би требало само 26% да го зголемиме бројот на кокошките носилки. Би сакал ова на некој начин да се преиспита и доколку може предлагачите на овој просторен план да Република Македонија да го дадат своето мислење во однос на оваа моја забелешка, поради тоа што сметам дека сепак тука не треба да биде 26, туку можеби 126% или 200% зголемување на кокошките носилки од сегашниот број што го има во Република Македонија. Исто така, сметам дека 10 милиони бројлери годишно е мала бројка во Република Македонија, особено што се однесува до 2020 година, знаејќи ги стандардите колку од блојлерското производство користат или трошат граѓаните во Европска унија кон која што ние треба да тежиме. Сметам дека оваа бројка од 10 милиони бројлери годишно да се зголеми на најмалку до 50%, за да би можеле на некој начин да се приближиме и да се обидеме да се приближуваме кон стандардите на користењето на бројлерското производство во ЕУ.

Следната моја забелешка се однесува и на шумите. Бидејќи, очигледно е дека во Република Македонија во последниот период десетина години, можеби и дваесет многу шуми во Република Македонија се исечени. Значи, тие интензивно се сечат, иако има формирано пред неколку години шумска полиција, таа не е добро екипирана и можам да речам дека шумите на некој начин имаат едно масовно сечење во сите места скоро во Република Македонија, особено во областите кои што беа воено зафатени во 2001 година. Така , мислам дека тука треба да се обрне поголемо внимание на заштита на шумите во Република Македонија, покрај она што има превентивно засадување на нови садници, шумски садници во Република Македонија. Значи, приоритет да се даде на заштита од сечење, особено тие се користат за огревно дрво на постојното шумски фонд во Република Македонија. Значи, кога реков за живинарството, исто така сметаме и за свињарството дека недоволно се води грижа за тоа, иако во просторниот план е предвидено зголемувањето на 82%, можеби добра е бројката и се оди кон тоа состојбата да се подобри многу повеќе.

Исто така , би сакал да дадам и свое видување во врска со заштитата од воени разурнувања, со оглед на тоа што сум и член на Комисијата за одбрана и безбедност. Сметам дека поимално во Комисијата во сите оние документи кои што ние ги носевме за одбрана и безбедност, наместо загрозување има ризици, степени на ризици и поимално тоа треба да се усогалси . Инаку, овде во просторниот план

за развој на Република Македонија до 2020 година се претставени 5 степени на загроеност, значи биле 5 степени на ризици.

Прво, простор со максимална загроеност, се предвидува дека е тоа Градот Скопје, и тоа со неговото потесно и пошироко подрачје, со сите оние проценти на бројот на население, на индустриско производство, на основни средства и слично кои што ги има во вкупниот процес од Република Македонија. Затоа и се предвидува планирање и уредување на простори погодни за евакуација на населението во случај на воени разурнувања. Меѓутоа, она што е исто така значајно набележано е тука во Просторниот план на РМ, а тоа е дека е укината обврската на инвеститорите на станбани објекти за изградба на индивидуални засолништа или плаќање на надоместокот за нивна изградба. Значи, сите ние знаеме дека во новите станбени згради или други згради деловни веќе нема такви простории за евакуација или за заштита на населението. Сметам дека ова е една неповолна појава, иако можеби тоа е направено од економските услови во кои што се наоѓала и се наоѓа сега РМ, па затоа се предлага и тоа добро да се реafirмира концептот за изградба на колективна заштита односно на колективни засолништа со повеќенаменско користење. Тоа значи во време кога нема воени разурнувања, за да може тоа комерцијално да опстане и сметам дека тој акцент треба да биде уште повеќе значаен, бидејќи пак ќе спомнам дека 2001 година ни беше пред малку, не многу одамна и сигурно треба да користиме искуства за недајбоже во слични периоди, за да можеме да имаме штопомалку човечки жртви и материјални добра.

Исто така, се однесува и за наводнувањето. Се вели дека во Скопско до 2020 година треба да се наводнуваат околу приближно 21 илјада хектари. Незнам, во овој период во Скопско скоро да нема наводнување, зборувам за системите за наводнување и би бил среќен доколку ова е навистина вака проектирано и ова ќе биде како основа во сите останати документи и закони за развој, кој што ќе бидат донесувани по соодветните ресорни министерства, се со цел во 2020 година во Скопје и Скопско да биде со истемите за наводнување опфатени 21 илјада хектари.

Исто така, беше спомнато користењето на ветерници, а би спомнал дека треба во овој Просторен план за развој треба да се предвиди и користењето на сончевата енергија, знаејќи колку сончеви денови имаме во државата односно во годината како држава Република Македонија и знаејќи ја погодноста на сончевата енергија и нејзината употреба во различните сфери на живеењето.

Господинот Даневски спомна, а јас уште еднаш ќе споменам за изградба на патот Свети Николе - клучката -Миладиновци , ние како пратеници имавме кои гравитираат кон овој простор од Источна Македонија и ние што сме од Скопје кои што гравитираме во тој дел имавме информација за потребите за изградба на тој пат, кој што сметаме дека многукратно ќе има во Република Македонија корист, доколку тој пат од клучката Миладиновци биде директно поврзано со Свети Николе, па надулу Штип, Струмица се до Бугарската граница, така што на некој начин тоа ќе биде еден паралелен коридор на Коридорот Север-Југ. Сметам дека многу е значаен за РМ од многу аспекти, особено за Источна Македонија и по мое мислење би требало да најде свое место во овој просторен план до 2020 година во РМ.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Дали некој друг бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот по текстот.

Ги повикувам пратениците да цлезат во салата, а нека влезе и опозицијата, бидејќи ова трае 20 години и евентуално можеби за нивниот мандат ќе мора да го спроведуваат, а има и дискусии.

Молам, службите да го утврдат бројот на присутните пратеници во салата.

Во салата се присутни 60 пратеници.

Ова е Закон што трае 20 години и ќе морате и вие некогаш да го спроведувате.

Предлогот на Просторниот план го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 62 пратеници, за гласале 62 пратеници, противн нема и воздржани нема.

Констатирам дека Собранието го донесе Просторниот план на Република Македонија.

Честитам.

Минуваме на точка 35 - **Предлог за донесување на закон за спроведување на Просторниот план на Република Македонија, со Предлог на закон.**

Предлогот за донесување на законот, со Предлогот на законот и извештаите на работните тела на Собранието , ви се доставени односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи, никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува предлогот за донесување на закон за спроведување на Просторниот план на Република Македонија.

Ве повикувам да гласаме.

Во салата се присутни 64 пратеници.

Гласале 63 пратеници за, против и воздржани нема.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 62 пратеници, 62 гласале за, воздржани и против нема.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Законодавно-правната комисија поднесе амандмани на член 3 став 3, член 5 став 2, член 15 и на член 16 став 1 и 2, со кој се согласил претставникот на Владата и тие се составен дел на текстот на Предлогот на законот.

Комисијата за транспорт, врски и екологија поднесе амандмани на член 5 став 2, и на член 14 став 2, со кој се согласил претставникот на Владата и тие се составен дел на текстот на Предлогот на законот.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор.

Има збор министерот за животна средина и просторно планирање г-дин Љубомир Јанев.

ЉУБОМИР ЈАНЕВ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници,

Најпрвин да го искажам моето задоволство и благодарност до сите пратенички групи за сесрдната поддршка и донесувањето на просторниот план на Република Македонија, а бидејќи овој закон е Закон за спроведување на истиот просторен план, логично очекувам и истиот да биде поддржан и усвоен на оваа седница.

Ваков закон се предлага Собранието на Република Македонија да донесе за прв пат, логично што истиот е врзан за просторниот план на Република Македонија, кој се донесува после 20 години.

Со овој закон се обезбедуваат условите, начинот и динамиката на спроведувањето на просторниот план.

Со законот Владата се обврзува во период од две години да донесе програма за спроведување на просторниот план со приоритети, организациона структура, надлежни органи и други работи.

Контролниот механизам на државата се обезбедува со издавање на претходни услови за планирање на просторот при изработка на секој вид планска документација.

Заради континуирано следење на состојбите во просторот како и следење на спроведувањето на просторниот план, сите субјекти што делуваат во просторот се обврзуваат да доставуваат годишни извештаи за состојбите и промените во просторот. Од сите овие податоци ќе се организира просторен информативен систем.

Заради следење на активностите во спроведување на просторниот план, Владата зема обврска до Собранието на Република Македонија да доставува Годишен извештај, со што се овозможува граѓаните и пратениците постојано да бидат информирани за состојбите и промените во просторот условите и можностите за развој на сите области, меѓусебните корелации за разрешување на судирите во поедини активности.

Со законот се гарантира и правото на граѓаните на правните и физичките лица да вршат непосреден увид и користење на податоци од просторниот план. Со еден збор кажано, со овој закон се овозможува планирањето на просторот и спроведувањето на планската документација да бидат постојано актуелни, да има перманента вклученост на сите субјекти во планирањето.

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, поради тоа што законот е мал и решенијата во него се концизно определени, а исто така како што реков е поврзан со спроведувањето на просторниот план и ефикасно следење на неговото спроведување, искрено очекувам ваша поддршка во усвојувањето на предложениот закон.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам г-дине Јанев.

Дали некој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 62 пратеници, 62 гласале за, нема воздржан, нема против.

Констатирам дека Собранието го донесе законот за спроведување на просторниот план на Република Македонија.

Сега се враќаме на 31 точка.

Минуваме на 31 точка од дневниот ред. - **Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, со Предлог на закон.**

Предлогот за донесување на законот со Предлогот на законот и извештаите на работните тела на Собранието ви се доставени односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор?

Има збор г-динот Слободан Најдовски.

СЛОБОДАН НАЈДОВСКИ:

Г-дине претседателе, почитувани претставници на Владата, почитувани пратеници,

Сакам со едно свое кратко мислење по овој Предлог закон да искажам мои размислувања.

Прво добро е што процесот на приватизација на претпријатијата со општествен капитал полека полека се завршува во Република Македонија, иако можеме да кажеме дека најголемиот број граѓани во Република Македонија се незадоволни од тој процес на приватизација, еден мал дел се задоволни, но сепак добро е што ќе заврши тој процес и ќе завршат тие маќи, би рекол, иако за некои работници маките од трансформацијата на овие претпријатија, како што се работниците од Лозар - Битола, ќе останат уште извесен период.

Прво ја поздравувам оваа иницијатива, до крајот на годината во најголем дел на случаеви да го завршиме процесот на приватизација.

Она што посебно сакам да го истакнам е, кога минатата година во мај, 2003 година, расправавме за измените и дополнувањата на Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, посебно од пратениците на опозицијата тогаш тие предлог измени беа доста критикувани, но праксата и времето ни покажа,

камо од почеток на приватизацијата да се спроведуваше процесот на приватизација така како што се спроведуваше во овие изминати десетина месеци. И сметам дека многукратно поголеми ќе беа приходите на државата од приватизацијата на спроти тие што се остварија. И затоа мислам дека е добра што даваме уште една шанса да го продолжиме траењето на Агенцијата до како што во предлогот тука до септември односно до декември, а уште подобро е и со амандманите што господинот Арсовски ги има предложено, доколку се прифатат да биде до крајот на оваа година и уште оние три месеци следната година за трансформацијата на Агенцијата.

Тоа што сметам дека во прилог на овој закон би требало да се дополни и да го имаме ние како сознание ние како пратеници, би било уште подобро да имавме да видиме за колкава вредност на капитал останал неприватизиран и односно кои се причините заради кои што тие удели и акции останале не продадени, за да можеме да донесеме уште подобри заклучоци и подобри решенија со Закон кој што се предлага од причини што од она што можев да го согледам од извештајот кој што не е составен дел на овој закон али ние како пратеници го имавме од Агенцијата на Република Македонија за приватизација може да се види дека се работи за 80-тина претпријатија во кои што најголем број на случаеви се работи за стечаи, односно за некои се водат и судски спорови. Јас морам да ја пофалам работата на Агенцијата во изминативе неколку месеци, со забелешката која што навистина не само мое лично туку од повеќе граѓани и сметам дека неправилно постапија кога се работеше за продажбата на капиталот во тие тн., први 10 минути каде што се продаваше исклучиво за готовина, не можеше да се купува за хартии од вредност, и за таа цел останаа нереализирани дел од сертификатите од штедилниците ТАТ, Лавци, и Алфа-с и сметам дека тука не правилно се постапи при продажбата.

Она што второто сакам да го истакнам е по однос на стечајните постапки кои што се водат за овие претпријатија овде мислам 50-тина беа наведени, јас имајќи во предвид како ни се одвиваат подредени постапки во судството и морам да нагласам тука кога зборувам судството не мислам на сите судии, мислам на оние кои што се склучени во одредени случаеви каде што имаме спорови за претпријатијата, за трансформацијата на претпријатијата со општествен капитал. Јас чисто се сомневам дека до крајот на годината ќе го завршиме овој процес. Поради тоа уште од сега треба да се подготвуваме, што после 31 декември, со тие претпријатија што ќе останат и со тоа што ќе бидат пренесени во пензискиот фонд, а имотот во претпријатијата за станбен и деловен фонд. Но, сметам дека, без разлика

што таквото решение ќе биде, ние уште од сега треба да размислуваме што со овие претпријатија. Посебно велама и за неколку случаеви кои се специфични, што ќе ни останат подолго време, бидејќи, иако некој ќе рече не е местото овде, јас мора да кажам дека тоа што се служуваше со трансформацијата на Лозар, нагласувам судиите кои беа вклучени во трансформацијата на Лозар, според мое лично мислење, иако некој ќе ме обвини за коментирање на судски одлуки, слободно си го земам тоа право да кажам дека покажаа дека не го почитуваат законот и правдата туку се судат по свое наоѓање. Затоа, и од оваа расправа нека произлезе како предлог за понатаму дека сите судии, почнувајќи од исклучувањето на Битолското судско подрачје за случајот Лозар, па пренесување на целиот случај во Скопје, сметам дека Судскиот совет ќе мора да го испита законското и праведното работење на тие судии кои работела на случајот Лозар. Јас сум убеден, барем овие денови тоа што се случува ќе покаже дека тие вработени во Лозар се во право.

И завршил со тоа дека го поддржувам овој закон, но одредени недостатоци кои ми се јавуваа и во овој период од дестина месеци, кои не се во надлежност на владините институции нив да ги отстраниме и еднаш за секогаш, велама, иако најголемиот број на граѓани се незадоволни од резултатите од приватизацијата, сепак барем да го завршиме за да можеме поинаку да размислуваме.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам, г-дине Најдовски,

Навистина не треба да коментираме одлуки на судиите и на судството, ако сакаме и ние да бидеме за независно судство.

Повелете г-дине Манев имате збор.

ЕФТИМ МАНЕВ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги пратеници, почитувани министри,

По однос на предлогот за донесување на Законот за изменување и дополнување на Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, со Предлог на закон, би го кажал следното:

Пред да се пуштам, а сметам дека има потреба, за донесување на таков закон, но како законодавен дом чувствувам потреба да го кажам следното:

Сметам дека за донесување на овој закон не постои законски основ, а тоа од следните причини:

Со предлогот за изменување и дополнување на Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, очигледно дека и во самиот закон кој се

предлаг да се изврши измена на две одредби во законот, таквите одредби не постојат и таквиот закон престанал да важи. Сметам дека парламентот не може да продолжува или да врши измени и дополнувања на закон кој не постои. Очигледно е дека една одредба од законите која се продолжува, а престанала да важи на 31.01.2003 година. Другата одлука престанала да важи на 31 март 2003 година, што укажува дека Парламентот нема место да расправа за продолжување односно за измени и дополнување на овој закон во тие делови. Останува само едно. Доколку министерот смета дека има потреба за донесување на ваков закон, тој може да интервенира само со нов закон. Никако не би можело нешто што престанало ние да го продолжуваме.

Во другиот дел не би сакал да се впуштам. Сметам дека пратениците треба тоа многу сериозно да го сфатат. Дали е направен пропуст од Министерството или се сака да се протури преку парламето, ние не можеме да вршиме измени и дополнувања на закон кој не постои.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам г-дине Манев.

Има збор г-динот Спиро Мавровски.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Благодарам, г-дине претседателе, почтуван министер, почитувани колеги.

Јас се согласувам со зборовите на почитуваниот колега Манев, му верувам како на правник, но еве јас си земав за право да гоискоментирам овој Предлог закон за изменување и дополнување на Законот за трансформација на претпријатијаа со општествен капитал што ни беше понуден од Министерството за економија, што се состои од четири члена, од кои првите три члена менуваат ставови и се менуваат зборовите: "рокот на траење од 31 март" се менува со зборовите "31 декември 2004 година". Другото е од 31 декември 2003 година, работата на Агенцијата продолжува до 30 септември 2004 година. Тоа се две капитални работи кои се понудени во сите овие три члена кои се однесуваат на промените од членот 7 став 1, членот 8, членовите 9, 11, 13, 14, 15 и 16, каде што се префрлуваат акциите во Агенцијата во Министерството за економија и во Јното претпријатие за стопанисување со станбен и деловен простор. Значи понудено е нешто што, еве г-динот Манев кажува дека не е ниту уставно ниту правно да можеме ние како парламент да го разгледуваме.

Јас сега би сакал да продискутирам нешто за што Министерството за економија говореше пред истекот на 2003 година, дека Агенцијата за приватизација

својата работа ќе ја заврши до 31.03.2004 година, и така Министерството ќе ги преземе сите надлежности од Агенцијата за приватизација. Тогаш беше кажано дека Министерството за економија ќе формира посебно одделение што ќе треба да ја доврши приватизацијата на државниот капитал. Одделението ќе треба да го приватизира државниот капитал во Телеком и да учествува во трансформацијата на јавните претпријатија, Електростопанство на Македонија и Македонски железници. Тогаш министерот Јакимовски говореше, тоа е некаде почетокот на 2004 година а јас би го цитирал. Рече: “Ако продолжи да се одлага приватизацијата тоа ќе не повлече надолу. Приватизацијата треба да заврши до крајот на годината, а се друго што нема да се приватизира до тој период ќе треба да се префрли во надлежност на едно министерство кое може да биде Министерството за економија”. Но, сега, од истиот министер, во образложението и причините поради кои го предлага Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, стои дека тоа не е завршено. Останале повеќе од 82 претпријатија кои не се приватизирани. Но, што со овој закон? Што е тоа што се предлага односно што треба ние да очекуваме со продолжување на рокот за спроведување на оваа постапка за трансформација на 82 претпријатија. Не добиваме никакви ветувања дека до крајот на овој рок во целост ќе се спроведе трансформацијата. Дали со продолжување на рокот за продажба на акциите, уделите и недвижностите со кои располага Агенцијата за приватизација, се дава можност Агенцијата да продолжи со работа. Дали сето тоа не е само уште една можност да се земат сертификатите на штедачите од ТАТ, Алфа-с и Лавци и тоа во безцение затоа што деновиве нивната вредност стигна некаде 5,5 односно 6% од номиналната вредност и со истите да се купат акции во некои доброточечки фирми кои во наредните месеци треба да бидат продадени.

Повторно, шпекулантите да ја направата најголемата добивка, за што говорев и моите колеги од позицијата и при законите со ТАТ и за што се залагаат дека не треба да се дозволи, ова е начин истото да се стори. Мислам дека треба да најдеме заеднички сили и да го донесеме Законот за штедачите, кој се надевам дека на седницата во вторник ќе биде усвоен на разгледување и ќе можеме да ја продолжиме важноста на сертификатите, барем на некој начин да им помогнеме како законодавен дом дел од тие штедачи да бидат обештетени на правилен начин и да мислиме на оние кои не гласале да бидеме тука.

Сега, прашањето е дали ова се прави со назначени фирми кои треба во овие месец - два или три, среде лето да се продадат, а другите повторно да се

ликвидираат. Многу се контрадикторни изјавите на министерот и вработените во Агенцијата, а зошто е тоа така, вработените, а и јас лично исказувам недоверба во оваа одлука, дали едно одделение во Министерството ќе биде доволно да се спроведат сите приватизации кои на големо ги најавува Владата на Република Македонија и тоа на сите аптеки, културни установи, трансформација во Македонска радио телевизија и најповеќе реформите во здравството, образованието, Армијата на Република Македонија, продажба на државни акции во Македонски телекомуникации, и Македонски железници. Ова е една завршница и сите претходни негативни искуства треба да бидат елиминирани и да се заврши тој процес, а не сега да обвинуваме поради некои незавршени работи, некое одделение при Министерството за економија, затоа што се работи за огромни средства.

Вработените реагираат дека нивната прераспределба се коси со реформата во јавната администрација, затоа што тие не се државни службеници, туку земаат провизија од секоја продажба, а тоа не се пари од луѓето. За разлика од нив, Владата на Република Македонија предлага само пет или неколку вработени во Агенцијата да преминат во Министерството, дел од другите 50 вработени ќе преминат во други министерства и во Агенцијата за странски и директни инвестиции, а некои ќе бидат прогласени за технолошки вишок и со тоа Владата на Република Македонија ќе заштети 2 милиони и 600 илјади евра, колку ги чини работата на Агенцијата за приватизација.

Објаснувањето и покрај големата работа што ги очекува дека сето тоа ќе се заврши и без нив, значи без помош на Агенцијата. Чудно е што сето ова е поврзано со Агенцијата за директни инвестиции со закон и формално правно, затоа што сите показатели покажуваат и доаѓаме до следното:

Имотот на Агенцијата за приватизација преминува во Агенцијата за приватни инвестиции, а и дел од вработените, што значи овие два закони се директно поврзани, така што и Агенцијата за странски директни инвестиции ќе пропработи кога постоечката агенција за приватизација ќе замре.

Значи, остануваат просториите, дел од вработените да се искористат за основање на Агенцијата за странски директни инвестиции, за која беа потребни скоро 10 месеци од последната парламентарна седница која ја водевме во Собранието на Република Македонија, законски се овозможува да се прават договори со домашни и странски консултанти со тој закон што овозможува да се одлеваат огромни средства

за кои сега се стаат замерки на некои од фирмите кои работат во Република Македонија.

Тука постојат повеќе субјективни причини, кога ќе ја погледам оваа Агенција која што ќе треба да работи, субјективните причини се огромната корупција, недостигот на знаење како да се пристапи кон големите инвеститори, недоволно развиен банкарски систем, законската регулатива која е нејасна и сеуште има остатоци од социјалистичкиот систем, недостиг на менаџерски способности и знаење, што еве во случајот ќе се повтори кога луѓе од Агенцијата за приватизација ќе одат во Агенција за странски директни инвестиции и ќе дојдат луѓе што разбираат се' во Република Македонија. Нефикасно судство и политички оптоварено судство и судска власт, неприлагоден образовен систем, се' помалку фирмите од Република Македонија вложуваат во истражување и развој.

Затоа, до Министерството за економија сигурно се стигнати забелешките за заклучоците и препораките, дека треба да се обрне големо внимание не толку на правење на планови, програми, стратегии, туку на самата реализација, бидејќи најчесто крахираме токму во фазата на реализација. Ова ќе го потврдиме и со ова што денеска го имаме како закон, затоа што Законот и тогаш беше донесен да се заврши и да се реализира, но имаме предлог повторно да се продолжи и повторно немаме ветување дека таа ќе заврши.

Неопходно е да се преземат мерки и активности со кои ќе се поттикне инвестиционата клима особено за поттикнување на домашните инвестиции, бидејќи тие се предуслов за привлекување на странски инвестиции, бидејќи во малите држави постои поголема корупција, треба да се залагаме за слободна трговија и политика, со која ќе се тргнат границите, ова треба што поскоро да го направиме, истото се работи во поглед на енергетската стратегија за која имавте закони кои беа предложени за трансформација на Електростопанство на Македонија за кое допрва ќе разговараме и најави за некои други ситуации, кои апсолутно не беа спомнувани во таа трансформација на Електростопанство на Македонија.

Да се намалува неформалната економија, да се преземат активности за поттикнување на финансирањето на малите и средни претпријатија и подобрување на условите за добивање на кредити, сите овие мобилизирања на квалитетни кадри, бидејќи во мала земја има и помала понуда на експертско знаење од секоја област, затоа е биден односот кон ограничените ресурси, интелектуалното и

квалификуваното човечко што го имаме во нашата Република, кое неадекватно го користиме.

Да се видат сите оние искуства кои постојат во моментот во државите кои се едни влезени во Европската унија, едни се на прагот на Европската унија.

Да видиме што направи Агенцијата за приватизација за последната година. На берзата продаде свој капитал во 219 претпријатија ..

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Господине Мавровски. ајде да зборуваме за Законот, а да не зборуваме за Агенцијата за приватизација.

(Галама во салата)

Ве молам за тишина, јас ја водам седницата, мислам дека господинот Ефтим Манев покажа пример, точно го лоцираше дефектот на овој закон, немојте, ве молам, да зборувате за тоа што работела Агенцијата за приватизација за 30 години, 13 години ќе се враќаме. Ве молам продолжете и привршувајте.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Јас не се враќам за 13 години господине претседателе, овој закон се однесува точно на продолжување на работата на Агенцијата за приватизација.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Да, но вие зборувате што сработила, зборувајте за Законот ве молам и за членовите и завршувајте.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Јас зборувам за 2003 година што таа Агенција направи и сега колку се приватизира, колку е останато да се приватизира, тоа е всушност ова што ќе го донесеме законот. Ако вие како позиција прифаќате ова што го кажа господинот Ефтим Манев, апсолутно не треба да разговараме, треба министерот да се искаже, па нека се направи нов закон врз кој Собранието на Република Македонија ќе може да разговара. На овој начин ние говориме за Агенцијата, јас сега не знам за која Агенција да говорам, ако не говорам за Агенцијата за приватизација.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Зборувајте за членовите на Законот што е во ред што не е, немојте, ве молам да зборувате ..

Повелете господине Мавровски.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Добро, јас мислам апсолутно говорам за Законот и ќе продолжам со работењето на Агенцијата за приватизација во 2003 година.

Значи, продадени се 219 претпријатија со дисконт од 90%, многу често слушавме во 2002 и во 2003 година, но некои претпријатија се криминално продавани со дисконт од 30, 40, 70%, сега со ред се продадени со 90% при што е остварен профит од 23,6 милиони евра. За продажба остануваат 132 фирми со државни акции, со проценета вредност од 71 милион евра, оваа информација е од македонската берза пред Нова Година.

Кога сме тука, да видиме за дел од она што значеше работење на Агенцијата за приватизација, гледајќи ги остварените средства во 2003 година, во однос на планот од истата година, може да се забележи остварување помало од 50%. Иако објаснувањата за оваа реализирана разлика е дека планот е несоодветно креиран, сепак мислам дека еден многу поширок одговор притоа објаснувајќи ги претпоставките на кои е базиран планот и каде е преголемиот оптимизам во истите претпоставки како би се дефинирала сликата за причината за отстапувањето, односно дали е причината само во планот или во конкретната реализација во 2003 година од страна на Агенцијата.

Од табелата се гледа дека иако за делот на отстапувањето како причина реално се јавува доцната аукциска продажба која почна во јули 2003 година, сепак средствата и по други основи, како средства од склучени договори за продажба, продажба на деловни средства, дивиденди и слично, драстично има потфрлено. Значи, сега може да ни се случи истото, бидејќи сме во месец јуни, додека го донесеме законот, додека почне да функционира, трајноста е до 30 септември, мислам дека повторно ќе дојдеме до критична ситуација во однос на времето.

Анализата на билансот на успехот покажува влошување на квалитетот на приходите кои Агенцијата ги остварува. Се забележува дека се реализирани само 20% од приходите од услуги, а најголемо потфрлање се остварува кај приходите од закупнина.

Делумно покривање на овие потфрлања на приходите се покриваат со групата останати приходи кои сами по себе немаат траен карактер, поради што неминовно се поставува прашањето за тоа што е причината за ова влошување на квалитетот на приходите.

Ќе дојдеме до една ситуација кога ќе видиме дека во анализата на расходите има голема разлика во бруто платите на луѓето што работеле во Агенцијата и тоа некаде за 2 милиони ..

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Господине Мавровски, од оваа ваша анализа јас не можам да заклучам зошто Владата на Република Македонија предлага да се продолжи рокот. Заради платите и дистрибуција на платите?

СПИРО МАВРОВСКИ:

Можеби и за тоа претседателе.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Ве молам, држете се до точката на дневен ред.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Добро, јас да ве прашам вас зошто Владата на Република Македонија предлага да се продолжи?

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Па тоа објаснете, зошто го предлага?

СПИРО МАВРОВСКИ:

Јас се обидувам да ве прашам, апсолутно нема потреба Владата на Република Македонија да го продолжи сето ова. Ако Владата на Република Македонија донесе закон на 31 март да заврши, сега носи друг закон да продолжи. Сега на тој начин да објаснам зошто Владата на Република Македонија сака да продолжи.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Тоа дискутирајте го, немојте да ми дискутирате што не е тема на дневен ред.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Тоа е причината за тоа што се работи. Дали треба уште 100 милиони наредни пари кои се прикажани во некои расходи кои се неформални, нематеријални трошоци, ние сега не сакаме да говориме, а говоревме за цвеќиња, за икебани и за незнам што друго со денови расправаме. Сега вие не сакате да објасниме за Агенцијата за приватизација зошто и како.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

А тоа мислите дека е причината? Продолжете, се извинувам.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Сега веќе не личи на ништо јас да објаснувам зошто Владата на Република Македонија сака да продолжи да работи Агенцијата.

Затоа, уште еднаш го повикувам Министерството и Владата на Република Македонија да кажат која е последната цел на овој закон што е понуден пред нас. Тоа е прашањето.

Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Дали има реплики?

Добро, да се откажеме од репликите, да го ислушаме господинот Трајановски.

КОЦЕ ТРАЈАНОВСКИ:

Благодарам претседателе, се надевам дека нема да ми упаѓате во моето зборување, иако ќе напоменам дека овде имаме Предлог за донесување на закон, со Предлог на закон. Значи, како ние ги гледаме причините поради кои треба или не треба да се донесе овој закон, тоа се наши причини, тоа е наше видување, а се надевам дека не треба ..

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Но моја проценка е да оценам дали е во согласност со ова што се гледа или не. Така ли е?

КОЦЕ ТРАЈАНОВСКИ:

Не, вие немате право, а кога ќе завршам со говорот, нашите говори не се толку големи, се работи за говор од 10-тина минути.

Јас ќе се обидам да го дадам своето видување околу Предлогот за донесување на овој закон и кон донесувањето на самиот закон.

Имено, со ова сакам да кажам дека ќе згасне една Агенцијата која е најголемиот виновник за грабежот на општествениот капитал под мотото на приватизација од 1990 година наваму.

Значи, неколку пати сум говорел во ова Собрание и пак ќе говорам дека моделот на менаџерските тимови е најголемиот виновник за вака катастрофалната трансформација и состојбата во која се наоѓа Република Македонија, бидејќи сега имаме очигледна состојба на запустени фабрики, земјоделски комбинати и големи трговски фирми кои поминаа во приватни раце. Значи, обични луѓе (директори) или блиски до нив, за без пари се стекнаа со огромен капитал.

Се сметаше дека со приватизицијата, и тоа е исправно, ќе се добие поголема флексибилност и иницијативност и прилагодување кон пазарни услови на фирмите кои до тогаш стопанисуваат во плански услови. Со тоа што ќе добијат газди приватници, се сметаше дека во Република Македонија фирмите ќе почнат подобро да работат. Но тие газди кои беа директори, кои без пари ги купија тие фабрики до 1990 година беа директори, очигледно имаат надминати менаџерски способности кои очигледно не се најдоа во новите пазарни услови и така, пак ќе повторам, се дојде до состојба во која денеска се наоѓаме.

Ако се дозволеше влез во странски капитал и на странски инвестиции сметам дека Република Македонија далеку ќе беше во својот развој, само би ја спомнал Шпанија, која дозволи влез на странски капитал и еве сега знаеме каде се наоѓа Шпанија, фабриките не се на шпанците, меѓутоа, шпанците работат со многу добри примања, голем процент од нив се на работа, така што се работи за граѓани кои имаат добро живеење.

Што се однесува до содржината на самиот закон, го поддржувам мислењето на господинот Ефтим Манев, дека практично ние немаме основ за донесување на овој закон, бидејќи времето кога требаше да се продолжи тоа помина и Уставниот суд, доколку се донесе овој закон, а гледам дека има расположение да се донесе, ќе има работа и за Уставниот суд, значи правиме место за кое нема потреба и кое законски не е издржано.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Господине Арсовски, имате реплика, или збор?

СЛАВЕ АРСОВСКИ:

Имам реплика на господинот Мавровски.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Тоа заврши, мислам дека со господинот Мавровски се разбравме, тој разбра што барав јас и беше толку обзирен и заврши.

Дали некој бара збор?

Повелете господине министри, да дообјасните некои работи.

СТЕВЧО ЈАКИМОВСКИ:

Добро, кога зборуваме за процесот на приватизација во Република Македонија, јасно дека тој има слабости како што се покажа во голем дел од земјите во транзиција. Потребата за таа приватизација да биде и брза и праведна и да биде платена не се оствари, секако дека работењето на Агенцијата трпи сериозни критики

и нема што ние да се трудиме да покриваме одредени работи, кои се случувале во изминатиот временски период, без разлика дали се работи за слабости на Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал или се работи за субјективни слабости токму внатре во Агенцијата за приватизација.

Јас сум токму еден од тие што сметам дека приватизацијата треба да заврши и Република Македонија конечно да каже дека приватизацијата на општествениот капитал во државата е завршена и од тие причини јас инсистирав тој процес да заврши. Меѓутоа, сериозно разговаравме и со Министерството за финансии и во Владата на Република Македонија и со Агенцијата за приватизација и дојдовме до заклучок дека одредени претпријатија во кои имаше сериозни тешкотии пред се' со податоците на усогласеноста на податоците со Централниот депозитар за хартии од вредност исто така се појавија претпријатија што излегоа од стечај, претпријатија кои беа неатрактивни за приватизација нормално се вратија во нов процес како што е Ладна валавница, Пелагонија и имајќи во предвид дека измените на Законот минатата година се направени во мај месец, првата објава е направена во јуни чекајќи месец дена, значи сето тоа е процес кој одолговлече, меѓутоа, минатата година навистина даде резултати, продавањето на фирмите на еден навистина праведен начин.

Сега, имајќи во предвид дека повторно изгубивме два месеци, значи објавите што ќе бидат за новите продажби на овие претпријатија кои се неприватизирани, повторно го скративме рокот од 30 на 21 ден, меѓутоа, ќе не фати јули месец, што значи со амандманската расправа прифаќам 31 септември да се прифати на 31 декември односно 31 март за да целиот процес го завршиме и јасно го затвориме процесот на приватизација на претпријатијата со општествен капитал.

Што се однесува до државние претпријатија, да потсетам само дека Електростопанство се приватизира под посебен закон, има Комисија за негова приватизација и тоа ќе оди сосема на друг начин. Што се однесува до вработените, не може Агенцијата да постои заради вработените, не може Агенцијата да има ист капацитет на вработени кога имала за приватизација 1760 или 1770 претпријатија таму колку се и сега кога имаме останато 80-тина претпријатија, нормално дека бројот на вработените мора да се намалува и се она што ќе остане евентуално нерасчистеон, најлогично е да се префрли во едно од министерствата и натаму тој процес да се заврши, а кадарот кој што го има, кој што од прилика е на едно солидно квалификационо ниво, треба да се распореди во соодветни министерства, за да

натаму одредени делови кои што имаат потреба од приватизација од одредени нивни делови и натаму да се завши на соодветен начин.

Од тие причини, јас сметам дека на овие измени на Законот треба да му се даде поддршка и дел од амандманите ќе бидат прифатени.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Дали некој друг бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале вкупно 60 пратеника, 54 за заклучокот, четири воздржани и двајца против.

Ги молам служибте да го утврдат точниот број на пратеници.

Во салата беа пристуни 63 пратеници,

Констатирам дека Собранието го усвои предложеното заклучок.

Дали се усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 59 пратеници, 57 за, еден воздржан, еден против.

Во салата се присутни 62 пратеници.

Констатирам дека е усвоен Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Пратениците Славе Арсовски и Ангел Димитров поднесоа амандмани на член 1 став 1, член 2 и на член 3 по кои Владата не се произнела.

ЗПК поднесе амандман на насловот на Предлогот на законот.

Отворам претрес по амандманот на член 1, став 1 поднесен од пратениците Славе Арсовски и Ангел Димитров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор министерот за економија.

СТЕВЧО ЈАКИМОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Амандманот станува составен дел на текстот на законот.

Отворам претрес по амандманот на член 2 поднесен од пратениците Славе Арсовски и Ангел Димитров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

СТЕВЧО ЈАКИМОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Амандманот станува составен дел на текстот на законот.

Отворам претрес по амандманот на член 3 поднесен од пратениците Славе Аарсовски и Ангел Димитров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

СТЕВЧО ЈАКОМОВСКИ:

И овој амандман се прифаќа од причините што претходно ги објаснив.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Амандманот станува составен дел од текстот на законот.

Отворам претрес по амандманот на насловот на Предлогот на законот поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

СТЕВЧО ЈАКИМОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Амандманот се прифаќа и станува составен дел од текстот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Дали некој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот.

Во салата се присутни 61 пратеник.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 60 пратеници, 56 гласале за, двајца се воздржале, двајца гласале против.

Сепак службите нека го утврдат точниот број на присутни пратеници.

Во салата се присутни 61 пратеинк.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за изменување, без дополнување, бидејќи тоа е амандманот на ЗПК, значи за изменување на Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал.

Преминуваме на 32-та точка - **Предлог на закон за заштита на потрошувачите**

Предлогот на законот, извештаите на работните тела на Собранието ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по текстот на предлогот на законот.

ЗПК поднесе амандмани на член 46 став 4, член 59, член 99, став 1, член 131 став 1, точка 11, член 133 за менување на воведната реченица на став 1 и на точка 1. Член 135 став 1 точка 31, член 137 став 1 точки 3, 4 10и 20 и на член 138 став 1, точка 30.

Отворам претрес по амандманот на член 46 став 4 поднесен од ЗПК.

Со воја амандман се согласил повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

СТЕВЧО ЈАКОМОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Амандманот се прифаќа и станува составен дел на текстот на Законот.

Отворам претрес по амандманот на член 59 поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

СТЕВЧО ЈАКИМОВСКИ:

Владата го прифаќа амандманот.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Амандманот станува составен дел од текстот на Закоонт.

Отворам претрес по амандманот на член 99 став 1, поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор министерот за економија.

СТЕВЧО ЈАКОМИВСКИ:

Владата го прифаќа амандманот.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Амандманот станува составен дел од текстот на законот.

Отворам претрес по амандманот на членовите 131 став 1, точка 11 , поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласи повереникот на Владата.

Претставникот на Владата нека се произнесе.

СТЕВЧО ЈАКИМОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Аамандманот станува составен дел од текстот на законот.

Отворам претрес по амандманот на член 133 за менување на воведната реченица на ставот 1 и на точка 1 поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

Молам претставникот на Владата да се произнесе.

СТЕВЧО ЈАКИМОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Аамандманот станува составен дел од текстот на законот.

Отворам претрес по амандманот на член 135 став 1 точка 31 поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

СТЕВЧО ЈАКОМОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Амандманот станува сотовен дел од текстот на законот.

Отворам претрес по амандманот на член 137 став 1, точка 3, 4, 10 и 20 поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

СТЕВЧО ЈАКИМОВКСИ:

Владата го прифаќа амандманот.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Аамандманот станува составен дел од текстот на законот.

Отворам претрес по амандманот на член 138 став 1 точка 30 поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

СТЕВЧО ЈАКОМОВСКИ:

Сите овие амандмани беа во насока во дотерување на текстот и немаат суштинско влијание и Владата го прифаќа амандманот.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Овој амандман станува составен дел од текстот на Законот.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Во салата се присутни 62 пратеника, 58 гласале, 58 гласале за, нема воздржани, нема против.

Почитувани пратеници, бидејќи дневниот ред е исцрпен ја заклучувам 62-та седница на Собранието на Република Македонија .

Посебна благодарност од моја страна , бидејќи мислам дека ова е еден од ретките случа, бидејќи немаме веќе незавршена седница, имаме уште две меѓутоа тоа се минорни и во вторник почнуваме со нова седница.

Благодарам.

(седницата заврши со работа во 16,30 часот).